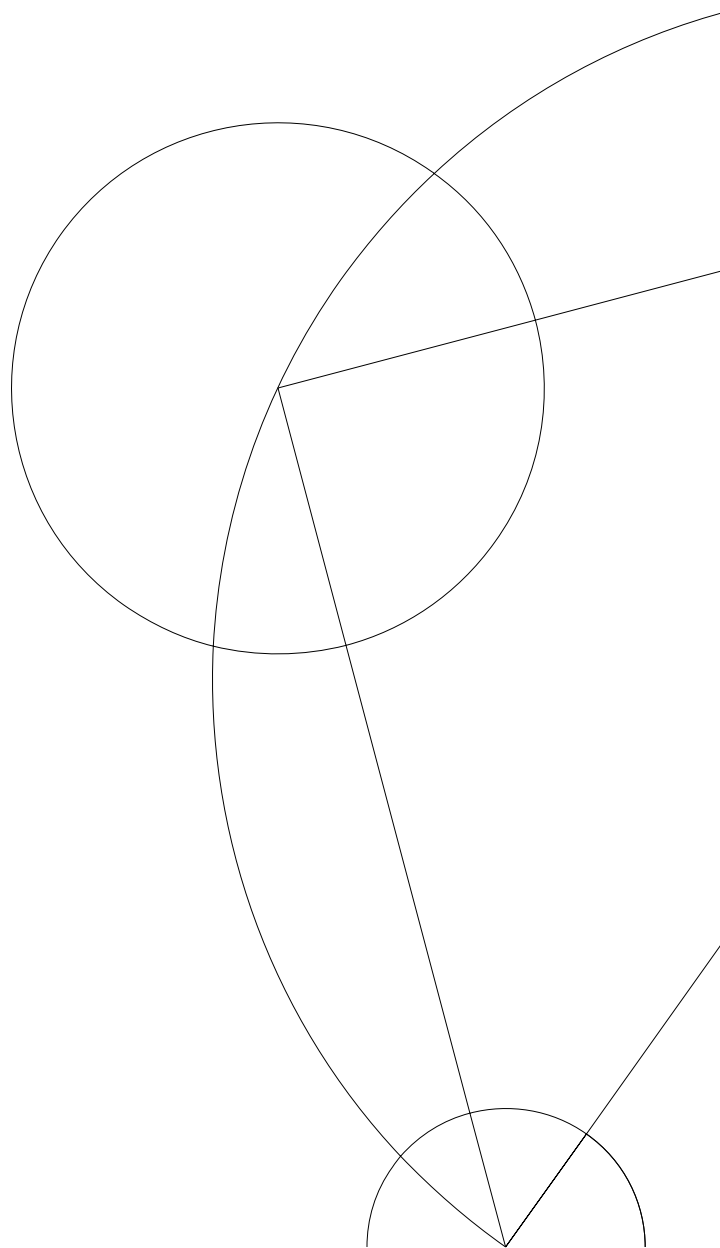




Årsberetning 2011

Praksisudvalget ved Københavns Universitet

Københavns Universitet, maj 2012



Indholdsfortegnelse:

1. Forord.....	3
2. Konkrete sager	4
3. Konference om forskningsformidling.....	6
4. Folder om god videnskabelig praksis.....	13
5. Bemærkninger til KUFUR.....	16
6. Betænkning fra Udvalg vedr. regler om god videnskabelig praksis.....	21
7. Praksisudvalgets medlemmer.....	56

1. Forord

Hermed afgiver udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget) ved Københavns Universitet sin årsberetning for 2011.

Udvalget har i årets løb henholdsvis optaget en sag til behandling og færdigbehandlet denne samt afvist en sag fra behandling. Sagerne er kort gennemgået i kapitel 2.

Den 23. marts 2011 afholdt udvalget konferencen ”Forskningsformidling”. Konferencen behandles i kapitel 3. I øvrigt henvises der til udvalgets hjemmeside, hvor der kan læses mere om seminaret.

Udvalget har udarbejdet en generel publikation indeholdende vejledning og gode råd om god videnskabelig praksis. Folderen har været i høring hos de akademiske råd samt været behandlet i ledelsesteamet, og udvalget takker for tilbagemeldingerne. Samtlige forskere på universitetet har med fakulteternes hjælp modtaget en trykt version af folderen. Folderen er medtaget i den danske udgave i kapitel 4 og kan i øvrigt findes på udvalgets hjemmeside (hhv. i en dansk og engelsk udgave).

Videre har udvalget den 18. september 2011 afgivet høringssvar til Københavns Universitets Forskeruddannelsesråd (KUFUR) vedr. fælles ramme for ph.d.-kurser i god videnskabelig praksis. Høringssvaret er medtaget i kapitel 5.

Endvidere har seks af udvalgets medlemmer deltaget i Udvalg vedr. regler om god videnskabelig praksis (UVGP), der blev nedsat af rektor som opfølgning på Penkowa-sagen. Udvalgets arbejde mandede ud i en betænkning, som er medtaget i kapitel 6. Universitetets bestyrelse besluttede på sit møde den 6. december 2011 - på baggrund af den netop omtalte betæknings konklusion og anbefalinger - at betænkningen fra UVGP skulle viderebringes til Praksisudvalget suppleret med eksempelvis to medlemmer fra UVGP til videre bearbejdelse. Udvalget har derfor i forbindelse med dette arbejde suppleret sig med professorerne Jens Rehfeld (Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet) og Peter Harder (Det Humanistiske Fakultet) – begge deltog også i UVGP – og arbejdet forventes færdiggjort ultimo 2012 og vil blive omtalt i årsberetningen for 2012.

De for udvalget gældende regler om god videnskabelig praksis findes i kapitel 6 i UVGP-betækningsens regelsamling (betækningsens pkt. 9.1.). Af § 5 i de nævnte regler fremgår det, at udvalget har til opgave at (i) bidrage til at klargøre de eksisterende normer for god videnskabelig praksis, (ii) tage initiativ til, at der foregår en drøftelse af normerne for god videnskabelig praksis og (iii) afgive indstilling om konkrete sager. Endelig skal det nævnes, at udvalget herudover – efter opdrag fra Rektor eller af egen drift – kan stille forslag om regler og vejledninger om god praksis.

I kapitel 7 er afslutningsvis medtaget en oversigt over udvalgets medlemmer.

2. Konkrete sager

Udvalget har i beretningsperioden henholdsvis optaget en sag til behandling og færdigbehandlet denne samt afvist en sag fra behandling. Sagerne refereres i anonymiseret form, hvor klager er forkortet K, mens indklagede er forkortet I.

Sag 10/2011: Ved en fælles henvendelse til Praksisudvalget har parterne (K) i denne sag klaget over, at I har handlet i strid med god videnskabelig praksis ved

- 1) uden K's tilladelse og mod K's vilje at publicere "originale rådata" i et tidsskrift, som K endnu ikke selv havde fået publiceret, og som, hvilket I vidste, var lagt på nettet - på en styrelses hjemmeside - mod K's vilje,
- 2) i en kronik i et fagblad uden dokumentation og i strid med kendsgerningerne at have indikeret, at K ønskede at holde data tilbage, og
- 3) ved forholdet nævnt i klagepunkt 2 at have sået tvivl om K's integritet nationalt såvel som internationalt.

For så vidt angår klagepunkt 1, fandt udvalget, at I's brug af figuren ikke var i strid med K's krav på at blive anført som ophavsmand til de pågældende forskningsresultater. Udvalget lagde vægt på, at der var tale om gentagelse af den brug, som allerede havde fundet sted i styrelsens notat, og at I angiver K's afdeling, samt at teksten i tidsskriftet heller ikke indebærer risiko for, at læsere må tro, at I er ophavsmand til figuren.

Videre behandlede udvalget spørgsmålet om, hvorvidt I ved timingen af offentliggørelsen i tidsskriftet på en illoyal måde skulle have frataget K muligheden for selv at udnytte deres forskningsresultater.

Udvalget fandt, at der under de foreliggende omstændigheder, hvor det stod klart for I, at K søgte at få dataene fjernet fra styrelsens hjemmeside, må påhvile I en vis omsorgspligt over for K.

Spørgsmålet gav udvalget anledning til omfattende overvejelser og drøftelse, ikke mindst grundet det tidsmæssige perspektiv: I orienterede således K om det påtænkte skridt, men fristen var meget kort og gav i realiteten ikke K mulighed for at tilrettelægge en selvstændig publicering før omtalen i tidsskriftet.

Udvalget lagde vægt på, at I havde føje til at tro, at adgangen til at benytte dataene var fri, da der var tale om oplysninger, som på tidspunktet, hvor I skrev i tidsskriftet, igennem længere tid havde været offentligt tilgængelige på en styrelses hjemmeside i den form, hvori I benyttede dem, og da dette indhold var kendt uden for en snæver faglig kreds, fandt udvalget ikke, at I kunne siges at have handlet i strid med god videnskabelig praksis ved tilrettelæggelsen af publiceringen. I videregav således blot figuren, som den var blevet offentliggjort i styrelsens notat på dennes hjemmeside, og I's indlæg i tidsskriftet afskar dermed ikke K fra senere udnyttelse af forskningsresultaterne.

For så vidt angår klagepunkt 2 og 3, bemærkede udvalget, at de almindelige principper om god videnskabelig praksis også gælder for forskningsformidling, som finder sted i det offentlige rum. Ved vurderingen af, om grænserne for god videnskabelig praksis er overtrådt, må der efter udvalgets opfattelse tages hensyn til, at formidlingen af forskningsresultater i massemedier ofte vil ske på vilkår, hvor det ikke er muligt at leve op

til alle de krav til god videnskabelig praksis, som kendetegner forskningspublicering, f.eks. med hensyn til dokumentation.

Udvalget lagde i forlængelse af ovenstående vægt på, at der for forskningsformidling, som finder sted i det offentlige rum, må antages at være ganske vide rammer med hensyn til at spidsformulere synspunkter m.v., og udvalget fandt herefter ikke belæg for at kritisere I for at have krænket K's "integritet" på en måde, som kan siges at være i strid med god videnskabelig praksis. Afslutningsvis gjorde udvalget opmærksom på, at spørgsmål om krænkelser som følge af kritiske eller ringeagtende ytringer normalt ikke involverer overvejelser i relation til principperne om god videnskabelig praksis, hvorimod de efter omstændighederne vil kunne være omfattet af straffelovens § 267.

Udvalget gav på baggrund af ovennævnte ikke K medhold i sine påstande.

Sag 11/2011: Klage over en medarbejder og anmodning om, at Praksisudvalget tog stilling til, om den chikane, som en række videnskabelige medarbejdere var udsat for, falder ind under begrebet "brud på god videnskabelig praksis".

Formanden afviste klagen efter samråd med næstformanden.

Afvisning skete under henvisning til § 7 i Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis, hvorefter udvalget kan afvise at behandle en sag, hvis klagen findes åbenbart grundløs, eller hvis sagen ikke findes at have betydning for de formål, som udvalget skal varetage, jf. § 1 i udvalgets retningslinier (om fremme af god videnskabelig praksis). Afvisningen blev begrundet med, at sagen falder uden for de formål, som udvalget skal varetage.

Udvalget bemærkede, at det fremgik, at der var kontakt til bl.a. politiet, fakultetsledelsen og Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU).

Udvalget lagde herefter bl.a. vægt på, at personlig chikane og lignende ikke kan anses for omfattet af udvalgets kompetence, og at udvalgets kompetence til at behandle sager om "verserende rygter eller beskyldninger" er afgrænset til behandlingen af sådanne rygter eller beskyldninger, som angår brud på god videnskabelig praksis.

Endelig pegede udvalget på, at det følger af § 8 i udvalgets retningslinier, at hvis sagen angår et forhold, hvori der rejses spørgsmål om uredelighed, skal sagen afvises, da et sådant skal indbringes for UVVU.

3. Konference om forskningsformidling

Praksisudvalget afholdt den 23. marts 2011 en konference om forskningsformidling. Nedenfor gengives (a) udvalgets invitation, (b) det endelige program, som kan findes på udvalgets hjemmeside samt (c) en opsummering af diskussionspunkterne på konferencen.

A. Invitation til konference om ”Forskningsformidling” (PU-mail af 6. januar 2011 til fakulteterne)

Udvalget vedrørende god videnskabelig praksis (Praksisudvalget) afholder onsdag den 23. marts 2011 kl. 13.45 – 16.45 - som led i udvalgets almindelige forpligtelse til at tage initiativ til, at der foregår en drøftelse af normerne for god videnskabelig praksis - konferencen ”Forskningsformidling”.

Konferencen har til formål at belyse og drøfte det overordnede emne ”Forskningsformidling” og består af temaerne ”Formidlingsforpligtelsen” og ”Varetagelse af god videnskabelig praksis ved formidling i medierne”.

Fælles for temaerne er således formidling af forskningsresultater og dilemmaer og/eller spørgsmål i forbindelse hermed. I førstnævnte tilfælde - ”Formidlingsforpligtelsen” – er fokus rettet mod selve forpligtelsen til at formidle, afgrænsning af pligtens nærmere indhold og udstrækning, samt hvordan forpligtelsen bør/skal håndteres. I sidstnævnte tilfælde - ”Varetagelse af god videnskabelig praksis ved formidling i medierne” - er fokus på de uafværgelige dilemmaer, som forskeren står over for i forbindelse med pressekontakt.

Under temaet ” Formidlingsforpligtelsen”, som udspringer af universitetslovens krav om formidling, berøres dels det nærmere indhold af formidlingsforpligtelsen og dennes udstrækning, samt spørgsmålet om hvordan den enkelte forsker skal/bør håndtere dette.

Som spørgsmål i denne forbindelse kan nævnes:

- Hvad kan udledes af universitetslovens krav om formidling?
- Hvordan skal forpligtelsen nærmere udmøntes? Hvor meget tid skal forskerne bruge på formidling? Hvilke sager bør/skal tages op? Hvilken direkte/indirekte forpligtelse består der for den enkelte forsker til at udtale sig?
- Skal/bør forpligtelsen udlægges som en selvstændig (påhvilende den enkelte forsker/de enkelte forskningsteams) eller en institutionel forpligtelse?
- Består der en selvstændig forpligtelse til at korrigere forkerte oplysninger i debatten?
- Er forskernes tid i medierne godt givet ud? (Forholdet til universitetslovens krav om formidling og den enkelte forskers karrieremuligheder - incitamentsstruktur)

Temaet ”Varetagelse af god videnskabelig praksis ved formidling i medierne” vedrører den grundlæggende problemstilling, der består i, at den diskussion, der føres i medierne, nødvendigvis må være mere enkel end den videnskabelige diskussion, der føres i artikler og på konferencer.

Som spørgsmål i denne forbindelse kan nævnes:

- Hvor høj grad af simplifikation er forsvarlig? Mediernes krav om enkle budskaber i one-liner-form (også om komplicerede emner). Det er delikate spørgsmål, der kræver mange mellemregninger, hvilket der ikke er mulighed for i det offentlige rum. Den væsentlige problemstilling er, hvorvidt den nødvendige simplifikation korrumpere budskabet.
- Hvordan bør forskerne forholde sig til problemstillingen vedrørende det forhold, at eventuelle - eller snarere alle - forbehold ikke kommer frem?
- Dilemmaet for den enkelte forsker mellem på den ene side formidlingsforpligtelsen eller ønsket om at formidle forskningsresultater og på den anden side problemstillingen vedr. den nødvendige simplifikation med risiko for, at budskabet forvanskes.
- Hvor går grænserne for dygtige spinfolks brug af medierne i forbindelse med fremme af en sag sammenholdt med kravene til åbenhed og redelighed?
- Individuel profilering af forskeren vs. universitetets/samfundets interesser.

B. Program for konferencen ”Forskningsformidling”

Konference på Københavns Universitet, onsdag den 23. marts 2011, kl. 13.45-17.00

Kl. 13.45 - 13.50: *Velkomst:* Formand for Praksisudvalget, Jens Schovsbo

Kl. 13.50 - 14.00: *Indledning:* Prorektor Thomas Bjørnholm

Kl. 14.00 - 15.00: **Tema 1: Formidlingsforpligtelsen**

Indledning: Formand for Praksisudvalget, Jens Schovsbo

- *”Formidlingsforpligtelse – ja tak!”:* Dekan, Professor Sven Frøkjær (Det Farmaceutiske Fakultet)
- *”Har VIP’ere en formidlingsforpligtelse - og hvor langt rækker den i givet fald?”:* Professor Jens Kristiansen (Det Juridiske Fakultet)

Plenumdebat

Kl. 15.00 - 15.15: Pause

Kl. 15.15 - 16.45: **Tema 2: Varetagelse af god videnskabelig praksis ved formidling i medierne**

Indledning: Medlem af Praksisudvalget Peter Sandøe

- *”Forskningsformidling - hvem, hvad og hvorfor?”:* Professor Bente Klarlund Pedersen (Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet)
- *”Forskningsformidling: Kan det virkelig passe, at forsimpning er uundgåelig?”:* Lektor Gitte Meyer (Det Biovidenskabelige Fakultet)
- *”Forsker møder journalist, og ædle kompromiser opstår”:* Vibeke Hjortlund, Chefredaktør på videnskab.dk
- *”Hvad er god forskningsformidling i sociale webmedier?”:* Professor Thomas Søderqvist (Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet)

Plenumdebat

Kl. 16.45 - 17.00: **Afslutning/opsamling:** Formand for Praksisudvalget, Jens Schovsbo

Kl. 17.00: Lettere traktement

C. Opsummering af diskussionspunkter m.m.

Af Jens Schovsbo

Praksisudvalget holdt den 23. marts 2011 konferencen "Forskningsformidling".

Konferencen havde til formål at belyse og drøfte det overordnede emne "Forskningsformidling" og bestod af temaerne "Formidlingsforpligtelsen" og "Varetagelse af god videnskabelig praksis ved formidling i medierne". Af 70 tilmeldte var godt og vel 40 personer mødt op til konferencen.

Den følgende stikordsmæssige opsummering af diskussionspunkter om forskere i dobbeltroller bygger på oplægsholderens indlæg samt drøftelserne på konferencen. Drøftelserne er struktureret efter konferencens to emner:

- "Formidlingsforpligtelsen" og
- "Varetagelse af god videnskabelig praksis ved formidling i medierne".

Tema 1: Formidlingsforpligtelsen

Indledning ved formanden for Praksisudvalget, Jens Schovsbo, som forklarede, at formålet med det første tema var at nærmere indkredse og beskrive indholdet af den retlige pligt til at "formidle", som direkte påhviler universitetet efter Universitetsloven, og dermed også på en indirekte måde påvirker de enkelte medarbejdere.

Plenumdebat:

Det blev i oplæggene og debatten bl.a. fremhævet, at

- Pligten til at formidle efter Universitetsloven påhviler institutionen og ikke de enkelte VIP'er.
- For institutionen er spørgsmålet ikke, *om* der skal finde en formidling af forskningsresultater sted, men *hvordan* dette bedst sker.
- Formålet med pligten til at formidle er at hjælpe samfundet med at skabe en kritisk debat. Der er ingen pligt til at profilere institutionen.
- Incitamentsstruktur: For VIP-ansatte er disses "formidlingsforpligtelse" normalt sekundær i forhold til forskningsforpligtelsen. Dette betyder bl.a., at værdien af formidling i meriteringsmæssig sammenhæng ofte er ringe. De ansattes (især de yngres) incitament til at bruge tid på formidling er derfor svagt, og hvis man vil ændre ved dette, skal det ske gennem en fornuftig incitamentsstruktur, som opmuntrer til formidling. Der er ingen ansættelsesretlig forpligtelse til at gennemføre en decideret incitamentsstruktur f.eks. med formidlingspriser eller -tillæg, ligesom der ikke er regler, som forbyder noget sådant.
- Der påhviler de ansatte en almindelig loyalitetsforpligtelse, men denne indebærer ingen pligt for den ansatte (eller ret fra ledelsen) til at undertrykke ubekvemme synspunkter eller holdninger.

- Nogle oplægsholdere efterlyste en egentlig formidlingsstrategi på fakulteterne. En sådan skulle sikre en balance, som både tilgodeser hensynet til at sikre formidling, men også beskytter den enkelte mod uønsket pressedeltagelse.
- Det blev nævnt fra flere sider, at professionaliseringen af universitetets kommunikation ved oprettelsen af kommunikationsafdelinger og ansatte rådgivere m.v. ud over at bidrage til en mere effektiv kontakt til medieverdenen også kan indebære en risiko for, at formidlingen styres i retning af at profilere institutionen og finder sted på en sådan måde, at den enkelte forsker mister kontrollen over processen. Denne risiko skal holdes op mod behovet for en effektiv kommunikation, som møder brugerne i nogenlunde øjenhøjde og herunder nogen gange kræver en simplificering. En øget professionalisering kan også være et problem fra pressen m.v., som hellere vil i kontakt med en forsker end en medieperson.
- Det blev endelig fremhævet, at man som forsker skal være bevidst om sin rolle som formidler og herunder muligheden/risikoen for at påvirke HVAD, der sættes på dagsorden, og ikke blot HVORDAN det formidles.

Tema 2: Varetagelse af god videnskabelig praksis ved formidling i medierne

Indledning ved medlem af Praksisudvalget, Peter Sandøe (PS), der anførte, at der findes to hovedudfordringer i forhold til formidling i medierne, nemlig faren for forsimpning og faren for, at der profileres for pengenes skyld.

Plenumdebat:

Det blev i oplæggene og debatten bl.a. fremhævet, at

- Forskningsformidling bør række ud over den enkelte forsker selv, idet forskeren er en del af samfundet. Formålet med formidling bør ikke være selvforherligelse men deltagelse i den offentlige debat.
- Det er vigtigt, at man som formidlende forsker er bevidst om sin rolle som deltager i den offentlige debat og f.eks. er opmærksom på egne værdidomme og holdninger. Det hører også med til denne bevidsthed, at man som forsker har muligheden for at sætte en dagsorden, og at man i den forbindelse har et ansvar for at sikre, at debatten foregår på et ordentligt grundlag, som f.eks. ikke ensidigt fremmer egne synspunkter eller undertrykker eller fordrejer andres.
- Forskningsformidling vil ofte kræve en forklaring, som vil kunne have karakter af en forsimpning f.eks. af tekniske begreber. Der ligger ikke heri nødvendigvis nogle principielle problemer, men det er vigtigt, at man som forsker er opmærksom på at sikre, at man ikke oversælger sin forskning f.eks. ved en ensidig (endsige uberettiget) fokusering på dets praktiske anvendelighed (løsningen af ”kræftens gåde” o. lign.) eller ved at undertrykke risici, kritik m.v..
- Brugen af sociale medier så som facebook giver nye muligheder for en præcis kommunikation og vil kunne medføre, at behovet for en ”simplificering” undgås eller ændrer karakter.

Punktet blev afsluttet af PS, som konstaterede, at det er tydeligt, at der er manglende enighed om, hvad god formidling er. Vi bør derfor fortælle ledelsen på KU, at der er behov for en diskussion af, hvad formidling er, og hvordan vi skal formidle.

Praksisudvalget bemærker

Konferencen har ikke givet Praksisudvalget anledning til almindelig bekymring for den praksis, som findes på universitet med hensyn til at pålægge de videnskabelige medarbejdere en ”pligt” til at indgå i den offentlige debat og på anden måde formidle resultater af deres forskning til en bredere offentlighed. Det blev tværtimod fremhævet flere gange, at forskningsformidling i dag er forbundet med større prestige end før og også, at formidlingsopgaven af mange opfattes som en kær pligt. Der består dog principielt en spænding mellem på den ene side institutionens forpligtelse til at opfylde Universitetslovens krav om at ”udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund” og at ”tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat” og på den anden side nogle ansattes legitime ønske om ikke at involvere sig med massemedierne. Praksisudvalget understreger i den forbindelse, at det efter udvalgets opfattelse er meget væsentligt at fastholde, at der ikke normalt påhviler de ansatte videnskabelige medarbejdere en individuel ”pligt” til at deltage i den offentlige debat.

Mere konkret bemærkes:

- Det blev påpeget, at de eksisterende retlige rammer for omfanget af de ansattes formidlingsforpligtelse ikke er ganske klare. Det blev i den forbindelse nævnt, at der evt. kunne være behov for en nærmere afklaring af disse rammer f.eks. i form af vedtagelsen af lokale *formidlingsstrategier*. Praksisudvalget er enig i, at en nærmere afklaring af formidlingspligten ville kunne være positiv og også i, at en formidlingsstrategi kunne være et led heri. Udvalget skal dog understrege, at det i givet fald er væsentligt at sikre, at de almindelige principper for god videnskabelig praksis overholdes og herunder især, at forskningsformidling, som bør have til formål at hjælpe samfundet med at skabe en kritisk debat, ikke udarter sig til en ren profilering af institutionerne.
- Praksisudvalget gør opmærksom på, at god videnskabelig praksis også omfatter en ”korrekt formidling af forskningens resultater uden fordrejning eller vildledning om disses karakter og indhold”, jf. § 3 i universitetets regler om god videnskabelig praksis. Heraf følger navnlig, at beslutningen om at deltage i den offentlige debat for at formidle sin forskning og nærmere om formidlingens form og tidspunkt altid tilkommer den ansatte, som, medmindre noget andet skulle fremgå af en aftale el.lign., under ingen omstændigheder kan ”tvinges” til at formidle sine forskningsresultater. Retten til *ikke* at ytre sig er således omfattet af den ansattes almindelige ytringsfrihed på samme måde som retten til at ytre sig. Dette er dog ikke til hinder for, at institutionen gennem en egnet *incitamentsstruktur* søger at opmuntre de ansatte til at deltage i den offentlige debat f.eks. gennem uddeling af formidlingspriser, engangsvederlag o. lign. Det skal i den forbindelse blot sikres, at en sådan opmuntring ikke får en sådan karakter, at principperne for god

videnskabelig praksis krænkes, f.eks. ved at de ansatte oplever et pres for at deltage i formidling alene med henblik på at profilere institutionen.

- Formidlingen af forskningsresultater i *massemedier* vil normalt ske på vilkår, hvor det ikke er muligt at leve op nogle af de krav til god videnskabelig praksis, som kendetegner forskningspublicering, f.eks. med hensyn til dokumentation. Det er dog vigtigt at fremhæve, at de almindelige forpligtelser f.eks. til ikke ensidigt at fremme egne synspunkter, åbenhed om finansiering og om redelighed i præsentation og gengivelse af andres synspunkter også gælder, når man som forsker formidler sine forskningsresultater via de brede medier.
- Det blev nævnt fra flere sider, at der for tiden finder en *professionalisering* af kommunikationen sted på KU, hvor der ansættes ”kommunikationsrådgivere” m.v. Sådanne tiltag vil givet meget ofte kunne bidrage positivt til at sikre, at forskningsformidlingen bliver mere effektiv og vellykket. Det blev dog også nævnt, at professionaliseringen kan indebære en risiko for, at fokus forskydes fra formidling og i retning af profilering. En sådan forskydning ville kunne være betænkelig set ud fra Praksisudvalgets betragtning, hvis den indebærer en tendens til spin og herunder et pres mod ansatte for at komme frem med ”gode historier” og til at undertrykke ”dårlige historier”. Udvalget skal anbefale, at universitetet i forbindelse med en evt. fremtidig udvikling af sin kommunikationsstrategi m.v. er opmærksom på disse risici.

Udvalget har ved brev af 29. juni 2011 orienteret rektor om konferens indhold og forløb.

4. Folder om god videnskabelig praksis

Praktiske råd vedr. god videnskabelig praksis

- Udvalget vedrørende god videnskabelig praksis (Praksisudvalget)

God videnskabelig praksis

Videnskab er en bestræbelse på at skabe viden og indsigt. Denne bestræbelse bør være båret af normer for god videnskabelig praksis.

God videnskabelig praksis indebærer bl.a.:

- At forskerne fremlægger deres resultater til offentlig diskussion blandt fagfæller.
- At forskningsprocessen udføres med omhu og med overholdelse af de for faget gældende dokumentationskrav.
- At der åbent og retvisende oplyses om, hvilke personer der har bidraget til forskningen.
- At der undervejs i forskningsprocessen tages fornødent hensyn til eventuelle forsøgspersoner, forsøgsdyr og andre berørte parter i overensstemmelse med nationale og internationale regler og principper på området.
- At der er åbenhed om økonomiske og andre interesser, som vil kunne påvirke forskningens troværdighed.

Brud på god videnskabelig praksis sår tvivl om videnskabens legitimitet. Dette kan have skadelige virkninger, der rækker langt ud over den videnskabelige verden.

16 gode råd

- 1) Undersøg relevant litteratur, inden en undersøgelse påbegyndes.
- 2) Planlæg forsøg med inddragelse af relevant ekspertise, f.eks. inden for statistik.
- 3) Vær omhyggelig med gennemførelse af forsøg og undersøgelser samt kvalitetssikring af resultater.
- 4) Opbevar data, så de kan genfindes efter publicering.
- 5) Aftal arbejdsfordeling ved gennemførelse af fælles forskning.
- 6) Sørg for, at forventninger løbende afstemmes ved forskningssamarbejde; især vedrørende publicering.
- 7) Vær opmærksom på særlige krav i forbindelse med forsøg med mennesker.
- 8) Vær opmærksom på særlige krav i forbindelse med registrering af personfølsomme data.
- 9) Vær opmærksom på særlige krav i forbindelse med forsøg med dyr.
- 10) Vær omhyggelig med kildeangivelser og undgå enhver form for plagiering.

- 11) Vær opmærksom på Vancouver-reglerne i forbindelse med publicering.
- 12) Vær åben om, hvordan forskningen er finansieret, og oplys om mulige interessekonflikter.
- 13) Husk at takke dem, der har bidraget økonomisk eller praktisk; men spørg dem først.
- 14) Husk at indhente medforfattererklæringer ved fælles publicering.
- 15) Husk at inddrage samarbejdspartnere ved en bredere formidling af resultater.
- 16) Vær opmærksom på at overholde bevillingsbetingelser fra fonde m.v.

Udvalg vedr. god videnskabelig praksis og videnskabelig uredelighed

Praksisudvalget ved Københavns Universitet

Udvalget vedrørende god videnskabelig praksis (Praksisudvalget) er et internt udvalg, som rektor har nedsat, og som har repræsentanter fra alle fakulteter. Udvalget behandler spørgsmål om god videnskabelig praksis efter regler, som universitetet har fastsat.

Praksisudvalget kan behandle konkrete sager, hvor der er mistanke om brud på god videnskabelig praksis. Hvis det viser sig, at sagen er så grov, at der er tale om egentlig videnskabelig uredelighed, skal udvalget afvise sagen, som så må føres for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU), se nedenfor. En sag kan rejses for Praksisudvalget ved, at der indgives en skriftlig klage. Man kan også selv bede udvalget om at blive rensset for verserende rygter om, at man skulle have handlet på en måde, som er i strid med god videnskabelig praksis. Sager kan også begynde ved, at rektor beder udvalget om at behandle en sag eller ved, at udvalget selv vælger at tage en sag "af særlig betydning" op.

Praksisudvalget afholder også konferencer om forskellige emner, som har relation til god videnskabelig praksis.

Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

UVVU er nedsat af Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling. UVVU behandler sager om uredelighed i forskning (forfalskning, fabrikering eller plagiat), som er begået forsætligt eller groft uagtsomt. En sag rejses ved anmeldelse, og en forsker kan også her anmode om at få en sag behandlet for at blive rensset for en påstand om videnskabelig uredelighed.

Henvisninger

Hjemmesider

- Praksisudvalget ved Københavns Universitet, <http://praksisudvalget.ku.dk/>
- Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU), <http://www.fi.dk/>
- Office of Research Integrity, US Department of Health and Human Services, <http://www.ori.hhs.gov/>

Regler og vejledninger

- "Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis", <http://praksisudvalget.ku.dk/>
- Københavns Universitets "Vejledning til regler om god videnskabelig praksis", <http://praksisudvalget.ku.dk/>
- Bekendtgørelse om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, <https://www.fi.dk>
- Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed: "Vejledninger i God Videnskabelig Praksis med særlig fokus på sundhedsvidenskab, naturvidenskab og teknisk videnskab", <http://www.fi.dk/>
- International Committee of Medical Journal Editors: "Vancouver-reglerne" eller "Uniform Requirements", <http://www.icmje.org/index.html>
(Anbefalinger med særligt sigte på publicering inden for det biomedicinske område)
- The Singapore Statement on Research Integrity, <http://www.singaporestatement.org/>
(Et produkt af den anden verdenskonference om "research integrity". Der er ikke tale om et officielt og juridisk bindende dokument, men en fælles referenceramme for, hvad der forstås ved god videnskabelig praksis for forskere i hele verden)

5. Bemærkninger til KUFUR

Praksisudvalget ved Københavns Universitet

Den 18.8.2011

Til KUFUR/Uddannelsesservice
Att.: Therese Hyll Bruun

Høringsvar vedr. fælles ramme for ph.d.-kurser i god videnskabelig praksis

Praksisudvalget har med tak modtaget sagsnotat af 2.8.2011 vedr. fælles ramme for ph.d.-kurser i god videnskabelig praksis i høring.

Praksisudvalget hilser det meget velkomment, at der tages skridt til at højne de ph.d.-studerendes kompetencer inden for emnet god videnskabelig praksis, og at der lægges op til en højere grad af koordinering af undervisningen inden for en fælles KU-ramme.

Praksisudvalget har dernæst følgende konkrete bemærkninger:

1) De foreslåede emner, som skal dækkes af kurset, er alle udmærkede; men der mangler to vigtige emner: Håndtering af interessekonflikter og god praksis i forbindelse med formidling til en bredere offentlighed. Endvidere bør lidt mere generelle overvejelser omkring den universitære forsknings formål og rolle også inddrages i undervisningen.

2) ½ dag er for kort. Kurset bør snarere være mindst en dags undervisning. Der bør desuden være et pensum til kurset. Man burde også overveje, hvordan man sikrer sig, at de ph.d.-studerende faktisk læser pensum og tilegner sig den fornødne viden om emnet. En mulighed kunne være en eksamen, men der kunne også være andre måder.

3) Henvisningen til ”ophavsret og Intellectual Property Rights (IPR)” er upræcis. ”IPR” omfatter efter gængs sprogbrug (i engelsktalende lande (det modstående danske udtryk er ”immaterialret ”)) også ophavsretten (vel her især reglerne om plagiat, citat, kildeangivelse og kontrakter). ”IPR” omfatter dog også bl.a. design og varemærkeret og reglerne om opfindelser i patent- og brugsmodelretten. Hvor de to førstnævnte må være helt ligegyldige for spørgsmålene om god videnskabelig praksis, så kunne man muligvis godt tænke sig, at reglerne om retten til opfindelser, kunne have en vis interesse (f.eks. i forbindelse med overdragelsen af retten til universitetet efter Forskerpatentloven og angivelse af rette ”opfinder” i forbindelse med indgivelse af ansøgning). Dette er dog ikke særligt oplagt, og det burde derfor overvejes, om man kunne nøjes med at henvise til ophavsret.

4) Behov for koordinering. Spørgsmålet om undervisning af ph.d.-studerende om god videnskabelig praksis har allerede affødt lokale diskussioner, som foreløbig har udmøntet sig i planer for et kursus, som er fælles for SUND/LIFE/FARMA, jf. vedlagte kursusbeskrivelse. I lyset heraf er der efter Praksisudvalgets opfattelse et behov for en koordinering af undervisningen på tværs af fakulteterne. Praksisudvalget har i den forbindelse noteret sig, at forslaget lægger op til at forankre undervisningen om god

videnskabelig praksis i de enkelte ph.d.-skoler. Der er ingen tvivl om, at der er behov for lokale variationer i den undervisning, som tilbydes de ph.d.-studerende inden for f.eks. de våde og de tørre områder. Der er dog også en betydelig fællesmængde, og det ville efter Praksisudvalgets opfattelse styrke undervisningen og udviklingen af undervisningsmateriale m.v., hvis et ansvar for koordinering af undervisningen i god videnskabelig praksis på tværs af fakulteterne blev forankret centralt f.eks. i Praksisudvalget.

Hvis det skulle have KUFURs interesse, vil Praksisudvalget v. dets formand (Jens Schovsbo) og næstformand (Peter Sandøe) meget gerne uddybe udvalgets synspunkter mundtligt.

På Praksisudvalgets vegne og med venlig hilsen

Professor, dr.jur. Jens Schovsbo

Mandatory PhD course in Responsible Conduct of Research (Good Research Practice)

Jointly Organized by HEALTH, LIFE & PHARMA

Goal of Course

After having passed the course, the student must know about the notions Research Integrity, Responsible Conduct of Research, and Research Misconduct, and their background in the development of modern science and science governance.

Specifically the student must be able to:

- Describe various kinds of scientific misconduct
 - Fabrication
 - Falsification
 - Misleading use of statistics and other scientific methods
 - Plagiarism
 - Gross negligence

- Describe the grey zone of Questionable Conduct Research (including unacceptable authorship)
- Describe how allegations for research misconduct are raised and the principles for handling of suspicions for research misconduct
- Describe national and international institutions handling research misconduct or dealing with Questionable Conduct of Research
- Explain and apply norms of Responsible Conduct of Research for the following specific subjects
 - Documentation of scientific results
 - Handling and keeping of scientific data
 - Authorship
 - Intellectual property rights
 - Conflicts of interest and commitment
 - Academic freedom
 - Communication with the public

- Account for the institutions set up nationally and internationally to promote Responsible Conduct of Research

Format of the course

This course consists of four class modules. Each module will last 1½ hours and combine a lecture and interaction regarding cases:

1. Overview of the topic Research Integrity, Responsible Conduct of Research, and Research Misconduct, including a brief history, terminology, definitions and a description of the institutions dealing with the Research Integrity and allegations for Research Misconduct.
2. Documentation of scientific results and handling and keeping of scientific data
3. Authorship and intellectual property: standards, rights and duties
4. Conflicts of interest and commitment, and communication with the public

Each module will have a responsible anchor-person with significant expertise within the respective field. In addition, there will be a number of teaching staff for each module. They will alternate in teaching each module and course. The anchor person for each module will be responsible for coordinating course material, which can be used by all teaching staff for the module.

Each course will have 20-50 participating PhD students

We expect to offer a total of 15 to 25 courses per year.

Curriculum

For each module there will be a curriculum for around 50 pages, a total of around 200 pages. The course material will be available for the students prior to the course and they will be encouraged to read it in advance.

The curriculum will consist of:

- International standards for Research Integrity
- Core parts of an established textbook, e.g. Francis L. Macrina, *Scientific integrity*, ASM Press: Washington DC, 2005³
- KU's policy and standards for Research Integrity
- Material from DCSD (UVVU)
- A collection of material covering the Danish situation, UVVU, the Committee for Good Scientific Practice, etc.
- Research based literature, for instance:
 - Martinson et al. Scientists behaving badly. *Nature* 2005, 435, 737-38
 - Steneck NH. Perspective: Put Integrity High on Your To-Do List. *Science Careers*.
 - *Science* 2010, 330, 725.
- Case descriptions

The final curriculum will be decided upon and put together during July and August.

Examination

The course will have a written exam.

To be allowed to take the exam, the student must have attended all four modules. And to pass the course the student must pass the written exam.

The written exam will consist of factual knowledge questions and essay questions. The exam will be assessed using internal censoring.

Time frame

The course will be implemented in the fall 2011 and will be compulsory for all new PhD students.

Life will run a trial course at their existing, optional introduction course, on 23 August 2011. The final planning phase will take place after this.

Planning group

Professor Nils Billestrup, head of Graduate School of Health Sciences, HEALTH

Professor Peter Sandøe, LIFE

PhD Jeppe Berggreen Høj, LIFE

Dr. Nils Axelsen, SSI

Course responsible are Professor Nils Billestrup (HEALTH) and Professor Peter Sandøe (LIFE).

6. Betænkning fra Udvalg vedr. regler om god videnskabelig praksis

Nedenfor følger betænkningen i sin helhed.



Betænkning fra Udvalget vedr. regler om god videnskabelig praksis

Oktober 2011



Indhold

I) Betænkning	3
1. Forord	4
2. Kommissorium	5
Baggrund/formål.....	5
Opgaver	5
Medlemssammensætning/organisering af udvalgets arbejde	5
Proces for udvalgets arbejde.....	6
3. Udvalg og sekretariat	7
4. Sammenfatning (udvalgets konklusion og anbefalinger)	8
4.1 Sammenfatning.....	10
II) Bilag	12
5. Kort om Praksisudvalget ved Københavns Universitet og Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed	13
5.1 Praksisudvalget ved Københavns Universitet	13
5.2 Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.....	13
5.3 Afgrænsning	14
6. Retssikkerhed	15
6.1. Praksisudvalget og forvaltningslovgivningen	16
6.2 Afgrænsning til ansættelsesretten.....	17
7. Sagsbehandling og sagsoplysning	18
7.1 Praksisudvalgets opgaver	18
7.2 Rejsning af sag	18
7.3 Afvisning af klager	19
7.4 Behandling af klager.....	19
7.5 Grundlaget for udvalgets afgørelse	20
7.6 Sagsoplysning.....	20
8. Uafhængighed	22
9. Regelsamling	23
9.1. Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis	23
Vedtaget 11. april 2005; ændret 1. september 2007	25
9.2. Forretningsorden for Udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget) ved Københavns Universitet.....	26
9.3. Bekendtgørelse nr. 306 af 20. april 2009 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed	30

I) Bet enkning

1. Forord

Som opfølgning på Penkowa-sagen har rektor nedsat et udvalg, der i en udredning skal komme med anbefalinger til rektor vedr. ændring af universitetets regler om god videnskabelig praksis. Udvalget har afholdt 4 møder og fremsender dags dato den færdige udredning til rektor. Udvalgets konklusion og anbefalinger fremgår af afsnit 4.

København den 14. oktober 2011

Troels Østergaard Sørensen

Dekan og formand for udvalget

2. Kommissorium

Baggrund/formål

Rektor ønsker på baggrund af Penkowa-sagen at forbedre en række procedurer, så der ikke kan skabes tvivl om tilliden til universitetet. Initiativet til udvalget er godkendt af universitetets bestyrelse den 28. april d.å. som en del af rektors handlingsplan.

Opgaver

Udvalgets arbejde skal udmøntes i en udredning til rektor, der skal indeholde udvalgets anbefalinger vedr. ændring af universitetets regler om god videnskabelig praksis, herunder følgende tre temaer:

1. Retssikkerhed

Overvejelser om/forslag til sikring af de involveredes retsstilling

2. Sagsoplysning

*Overvejelser om/forslag til sikring af oplysningen af sager, der forelægges
PU*

3. Uafhængighed

*Overvejelser om og forslag til præcisering af Praksisudvalgets (PU)
uafhængighed af rektor*

Temaerne er indbyrdes forbundne, og et fælles træk for dem alle er, at de angår grænsedragningen mellem ledelsens og PU's ansvar ved behandlingen af enkeltsager.

Udvalget kan udover de ovennævnte temaer af egen drift komme med supplerende anbefalinger til universitetets håndtering af mistanke om uredelighed og dårlig videnskabelig praksis.

Medlemssammensætning/organisering af udvalgets arbejde

Udvalget består af nedenstående medlemmer samt et sekretariat (en medarbejder fra Rektorsekretariatet):

- 1 formand udpeget af rektor
- 8 VIP-medlemmer udpeget af de akademiske råd
- 2 medlemmer af PU udpeget af rektor
- 2 øvrige medlemmer udpeget af rektor

- 1 TAP (laborant) udpeget af HSU

Formanden har ansvaret for at tilrettelægge udvalgets arbejde og for at sikre fremdrift i arbejdet.

Der er fastlagt følgende mødeplan:

Fredag den 19. august kl. 14:00 – 16:00

Mandag den 5. september kl. 14:00 – 16:00

Fredag den 16. september kl. 8:00 – 10:00

Fredag den 7. oktober kl. 8:00 – 10:00

Proces for udvalgets arbejde

Formanden for udvalget præsenterer på udvalgets første møde forslag til en arbejdsplan.

Der lægges op til fire møder med følgende dagsordener:

1. *Sættemøde* med gennemgang af udvalgets kommissorium samt gennemgang v/Jens Schovsbo af eksisterende PU-regler og grænsedragningen mellem videnskabelig uredelighed (UVVU) og brud på god videnskabelig praksis (PU)
2. *Tema 1 (retssikkerhed)*
3. *Tema 2 og 3 (sagsoplysning og uafhængighed)*
4. *Gennemgang og godkendelse af udredningen*

Rektor orienteres løbende af sekretariatet om udvalgets arbejde med henblik på orientering af bestyrelsen.

Udvalgets arbejde afsluttes ved aflevering af udredningen til rektor. Fristen herfor er i handlingsplanen fastsat til den 15. oktober d.å.

3. Udvalg og sekretariat

Navn	Stilling
Formand	
Troels Østergaard Sørensen	Dekan (SAMF)
Repræsentanter udpeget af de akademiske råd	
Klemens Kappel	Lektor, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling (HUM)
Søren Brøgger Christensen	Professor, Institut for Medicinalkemi (FARMA)
Michael Gøtze	Professor, Forvaltningsret (JUR)
Mogens Holst Nissen	Professor, Institut for International Sundhed, Immunologi og Mikrobiologi (SUND)
Peter Sandøe	Professor, Institut for Produktionsdyr og Heste (LIFE)
Christian Hjorth-Andersen	Professor, Økonomisk Institut (SAMF)
Kirsten Busch Nielsen	Prodekan (TEOL)
Øjvind Moestrup	Professor, Biologisk Institut (SCIENCE)
Repræsentanter udpeget af rektor	
Jens Frederik Rehfeld	Professor, Kliniske Institutter, Institut for Diagnostiske Fag (SUND)
Peter Harder	Professor, Institut for Engelsk, Germansk og Romansk (HUM)
Jens Hemmingsen Schovsbo	Professor (JUR), formand for Praksisudvalget
Peter Sandøe	Professor (LIFE), næstformand for Praksisudvalget
Repræsentant udpeget af HSU	
Joan Sonne Lykkeaa	Fællestillidsrepræsentant/HK laboranter
Sekretariat fra REKSEK	
Torben Rytter Kristensen	Gruppeleder, chefjurist
Jon Christian Reinbeck	Fuldmægtig, cand. jur.
Anne Holme	Fuldmægtig, cand. mag.

4. Sammenfatning (udvalgets konklusion og anbefalinger)

Brud på god videnskabelig praksis sår tvivl om forskningens legitimitet med skadelige virkninger langt ud over den videnskabelige verden. Et effektivt system til at sikre god videnskabelig praksis på KU er af afgørende betydning – ikke kun for KU og dets ledelse, ansatte og studerende, men også for universitetets anseelse og placering i samfundet.

Der er efter udvalget opfattelse behov for at styrke KU's regler og procedurer vedr. god videnskabelig praksis. En sådan styrkelse bør naturligt omfatte Praksisudvalget, som udgør et vigtigt led i sikringen af god videnskabelig praksis. Praksisudvalget fungerer imidlertid ikke i et vakuum. Det er afhængigt af de almene administrative rammer og af, at der på institutionen hersker en kultur, hvor ledelse og medarbejdere ser sig forpligtede til, at eksempler på tvivlsom praksis afdækkes, så der kan tages ved lære af dem. Dette forudsætter, at der for både medarbejdere og ledelse er tilskyndelser til at bringe brud på god videnskabelig praksis frem i lyset. En forbedring af KU's regler og procedurer vedr. god videnskabelig praksis kan derfor ikke begrænse sig til at angå Praksisudvalget (og dets regler og sagsbehandling m.v.). Det er udvalgets opfattelse, at der også i bredere forstand må ske ændringer i KU's regler og procedurer, især når det gælder behovet for at skabe en incitamentsstruktur, der sikrer bedre oplysning af sager om problemer med god videnskabelig praksis.

Det er et *udgangspunkt* for udvalgets overvejelser og anbefalinger, at KU's regler og procedurer til sikring af god videnskabelig praksis må forudsætte medarbejdernes forskningsfrihed som et grundlæggende princip og respektere medarbejdernes ytringsfrihed. Praksisudvalgets nuværende skelnen mellem på den ene side ”uenighed” og på den anden side ”uredelighed” og ”fravær af god videnskabelig praksis” skal således bevares.

En ændring af de eksisterende regler og strukturer med henblik på en mere effektiv og præcis ansvarsfordeling og tilhørende betoning af ledelsens og de ansattes pligter og rettigheder bør efter udvalgets opfattelse tage udgangspunkt i følgende emner: Kultur, ansvar, adgang og retssikkerhed.

Der skal på Københavns Universitet være en *kultur*, som lægger op til en løbende dialog mellem alle universitets ansatte og mellem ansatte og ledelse om god videnskabelig praksis, og som indebærer, at enhver begrundet mistanke om brud bringes frem i lyset og behandles. En sådan kultur er en forudsætning for en effektiv bekæmpelse af brud på god videnskabelig praksis.

Udvalget anbefaler, at der tages konkrete skridt til at ændre kulturen i retning af, at man i højere grad end nu lægger vægt på at sikre, at mistanker om brud på god videnskabelig praksis bringes frem. Dette forudsætter, at alle medarbejdere og studerende åbent og trygt kan diskutere kritisable forhold, og at det accepteres, at det undertiden kan være nødvendigt med henvendelser i forbindelse med mistanker om dårlig praksis eller uredelighed. Endvidere indebærer den rette kultur, at det anses for helt uacceptabelt at

straffe eller hævne sig på personer, der i godt tro viderebringer en berettiget mistanke om uredelighed eller videnskabelig praksis. Endelig indebærer den rette kultur, at man ikke viderebringer uberettiget mistanke for at skade andre

Den ønskede kulturforandring vil kræve, at der iværksættes initiativer på flere forskellige niveauer. For de ph.d.-studerende og ph.d.-vejledere bør dette ske ved, at kurser i god videnskabelig praksis gøres obligatoriske. Initiativerne skal også sikre, at kulturen både med hensyn til forskningssamarbejde og med hensyn til undervisning og i forholdet mellem VIP og TAP er befordrende for refleksioner over god videnskabelig praksis. Udvalget er opmærksom på, at der allerede er iværksat initiativer med henblik på uddannelse af ph.d.-studerende i god videnskabelig praksis.

Ansvar indebærer, at der er klarhed i de administrative strukturer i form af de ledelses- og ansættelsesmæssige rettigheder og pligter i forbindelse med sager/mistanke om brud på god videnskabelig praksis. Det bør være en del af ledelseskulturen, at sager bringes frem i lyset, og at berettigede mistanker forfølges. Ledelsen bør derfor på alle niveauer klargøre sin forventning om, at universitets medarbejdere medvirker til at opretholde god videnskabelig praksis. Det gælder også, når det indebærer, at man som medarbejder er nødsaget til at gøre opmærksom på berettigede mistanker om dårlig videnskabelig praksis, eller når man som medarbejder kan bidrage til at oplyse sådanne sager. Ledelsens pligter i så henseende bør indskræpes, og det bør samtidig klargøres, hvordan mistanker om brud på god videnskabelig praksis bør håndteres lokalt.

For så vidt angår sager, som behandles af Praksisudvalget, anbefaler udvalget, at den lokale ledelses pligt til at bistå udvalget med at oplyse sagen, herunder ved at benytte sine ledelsesmæssige beføjelser hertil, præciseres. Udvalget anbefaler også, at de eksisterende ledelsesmæssige pligter indskræpes, og at der tages initiativ til at synliggøre (lokale) procedurer i forbindelse med mistanke om og behandling af sager om brud på god videnskabelig praksis. Pligten til at sikre sagens oplysning bør være til stede på alle niveauer og bør også omfatte bedømmelsesudvalg, der under deres arbejde får mistanke om tilfælde af dårlig praksis eller uredelighed.

Der bør også tages skridt til at klargøre Praksisudvalgets placering i det organisatoriske system, herunder bl.a. ved en præcisering af, at udvalget som KU's øverste og suveræne organ til at behandle sager om dårlig praksis, er uafhængigt af rektor i sin virksomhed. Udvalget anbefaler derfor, at Praksisudvalgets uafhængighed klargøres, f.eks. ved en ændring af reglerne. Det anbefales i samme forbindelse, at der tages skridt til at præcisere, at udvalget ikke blot har en pligt til at sikre, at sager, som falder inden for udvalgets kompetenceområde, er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes en korrekt afgørelse, men til at sikre, at sager, der falder uden for udvalgets arbejdsområde, f.eks. fordi de vedrører sager om mistanke om uredelighed, af Praksisudvalget indbringes for den relevante myndighed (f.eks. UVVU).

Adgang kræver, at der er en åben og lige mulighed for alle ansatte ved universitetet til at rejse sager om brud på god videnskabelig praksis. Udvalget noterer, at der i dag rejses få sager. Dette kan skyldes, at der er få tilfælde af brud på god videnskabelig praksis, subsidiært at der er få tilskyndelser i systemet til at rejse sådanne sager. Udvalget mener, at en klarere ansvarsfordeling, jf. ovenfor, vil bidrage til at lette adgangen til at rejse sager om brud på god videnskabelig praksis.

En yderligere måde at lette adgangen på ville være at gøre det lettere at rejse sager om brud på god videnskabelig praksis. Dette kunne ske ved nye ”anmeldelsesmodeller”, som er

mindre formelle i forhold til de eksisterende, f.eks. fordi de ikke kræver, at der indgives en formel klage enten til den lokale ledelse eller til Praksisudvalget, men i stedet til en uafhængig person på fakultetsniveau ("named person"). En anden model kunne være at indføre en whistleblower-ordning, dvs. en mulighed for at indbringe sager vedr. videnskabelig praksis for en (central) instans på universitetet med en efterfølgende pligt for denne instans til at behandle sager, dvs. søge dem oplyst m.v. Det kan i samme forbindelse overvejes, om det i modsætning til nu også bør være muligt at rejse sager anonymt. Det er givet, at indførelsen af sådanne ordninger og evt. muligheden for anonyme klager indebærer en lang række risici mhp. retssikkerhed og ansvar, som bør overvejes nærmere. Udvalget skal imidlertid anbefale, at et arbejde igangsættes med henblik på at lette adgangen til at rejse sager om brud på god videnskabelig praksis f.eks. i form af en "named person" eller en whistleblower-ordning.

Retssikkerheden er fundamental for behandlingen af (og ved håndteringen af mistanke om) sager angående brud på god videnskabelig praksis. Hensynet til retssikkerhed indebærer en garanti for både klager og indklagede om, at de modtager en fair, rimelig og hurtig behandling, som er i overensstemmelse med lovgivningen (forvaltningsloven og persondataloven) og de almindelige forvaltningsretlige principper om f.eks. saglig forvaltning, lighed, proportionalitet, upartiskhed og objektivitet, og at der er procedurer, som beskytter dem og sikrer, at sager oplyses tilstrækkelig til, at de kan afgøres korrekt.

Udvalget konstaterer, at Praksisudvalget som en del af KU's forvaltning er underlagt de almene lovgivningsmæssige rammer. Det skal derfor sikres, at kommende ændringer af regler og procedurer sker i overensstemmelse med lovgivningen. Fsva. sagsbehandlingen, bør der udvises stor opmærksomhed med hensyn til at oplyse de involverede parter om deres retsstilling. Dette gælder også for personer, der ikke er direkte involveret i en sag som parter, men f.eks. bidrager ved at oplyse en sag som "vidner".

KU's ledelse bør nedsætte et udvalg, som inden for en rimelig tidsfrist kommer med et forslag til regler og procedurer, der udmønter de ovenfor skitserede ideer. Udvalget skal have den fornødne administrative støtte for at kunne løfte opgaven.

4.1 Sammenfatning

Udvalget anbefaler,

- At der tages skridt til at ændre den herskende kultur, så man i højere grad end nu lægger vægt på at sikre, at mistanker om brud på god videnskabelig praksis bringes frem i lyset.
- At der nedsættes et udvalg, der skal komme med et samlet forslag til ændringer i regler og struktur, som kan understøtte en sådan kulturændring. Udvalgets arbejde bør inddrage følgende anbefalinger:
 - At der sker en indskærpelse af ledelsens pligt til at medvirke til at sikre, at sager om brud på god videnskabelig praksis bringes frem i lyset, og at berettigede mistanker forfølges. Samtidig bør det klargøres, hvordan mistanker om brud på god videnskabelig praksis skal håndteres lokalt.
 - At ledelsens pligt til at bistå Praksisudvalget med at oplyse sager præciseres.
 - At de eksisterende ledelsesmæssige pligter indskræpes, og at der tages initiativ til at synliggøre procedurer i forbindelse med mistanke om og behandling af sager om brud på god videnskabelig praksis.

- At det præciseres, at Praksisudvalget er uafhængigt af rektor med hensyn til sin virksomhed.
- At udvalget får pligt til at sikre, at sager, som falder uden for udvalgets arbejdsområde, f.eks. fordi de vedrører sager om mistanke for brud for uredelighed af Praksisudvalget, indbringes for den relevante myndighed (f.eks. UVVU).
- At et arbejde igangsættes med henblik på at lette adgangen til at rejse sager om brud på god videnskabelig praksis f.eks. i form af en ”named person” eller en whistleblower-ordning.

II) Bilag

5. Kort om Praksisudvalget ved Københavns Universitet og Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

5.1 Praksisudvalget ved Københavns Universitet

Udvalget vedrørende god videnskabelig praksis (Praksisudvalget) er et internt udvalg, som rektor har nedsat, og som har repræsentanter fra alle fakulteter. Udvalget behandler spørgsmål om god videnskabelig praksis efter regler, som universitetet har fastsat. Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis vedlægges i regelsamlingen, jf. bilag 9. Endvidere har Praksisudvalget en forretningsorden, den vedlægges i regelsamlingen, jf. bilag 9.

Praksisudvalget kan behandle konkrete sager, hvor der er mistanke om brud på god videnskabelig praksis. Praksisudvalget afgiver årligt en beretning om sin virksomhed.

En sag kan rejses for Praksisudvalget ved, at der indgives en skriftlig klage. Man kan også selv bede udvalget om at blive rensat for verserende rygter om, at man skulle have handlet på en måde, som er i strid med god videnskabelig praksis. Sager kan også begynde ved, at rektor beder udvalget om at behandle en sag eller ved, at udvalget selv vælger at tage en sag ”af særlig betydning” op.

Inden man overvejer at videregive en sag til Praksisudvalget, bør man sikre sig eller i hvert fald overveje, at sagen vedrører brud på god videnskabelig praksis, som ikke er så vidtgående, at der er tale om egentlig videnskabelig uredelighed. Sidstnævnte hører under Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU), se nedenfor. Hvis en sag bliver forelagt Praksisudvalget, og udvalget skønner, at sagen egentlig vedrører videnskabelig uredelighed, vil klager blive henvist til at tage sagen op over for UVVU.

Der er ikke nogen skarp grænse for, hvornår et brud på god videnskabelig praksis har karakter af egentlig videnskabelig uredelighed, se nedenfor, hvor afgrænsning af, hvad der forstås ved videnskabelig uredelighed, følger.

5.2 Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

UVVU er nedsat af Ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

UVVU behandler sager om uredelighed i forskning, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt. En sag rejses ved anmeldelse, og en forsker kan også her anmode om at få en sag behandlet for at blive rensat for en påstand om videnskabelig uredelighed.

De kriterier, som UVVU anvender ved vurdering af uredelighed, fremgår af § 2 i bekendtgørelsen om UVVU (bekendtgørelse nr. 306 af 20. april 2009 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed), hvoraf det følger, at der ved videnskabelig uredelighed forstås:

”Forfalskning, fabrikering, plagiering og andre alvorlige brud på god videnskabelig praksis, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskningsmæssige resultater. Omfattet af videnskabelig uredelighed er bl.a.:

- 1) Uoplyst konstruktion af data eller substitution med fiktive data.*
- 2) Uoplyst selektiv eller skjult kassation af egne uønskede resultater.*
- 3) Uoplyst usædvanlig og vildledende anvendelse af statistiske metoder.*
- 4) Uoplyst ensidig eller forvredet fortolkning af egne resultater og konklusioner.*
- 5) Plagiering af andres resultater eller publikationer.*
- 6) Uretmæssig angivelse af forfatterrolle, titel eller arbejdssted.*
- 7) Afgivelse af urigtige oplysninger om videnskabelige kvalifikationer.”*

Bekendtgørelse nr. 306 af 20. april 2009 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed er vedlagt i regelsamlingen, jf. bilag 9.

5.3 Afgrænsning

Det er vigtigt at være opmærksom på, at UVVU-systemet er landsdækkende (se nærmere i bekendtgørelsens § 1, jf. bilag 9), mens Praksisudvalgets kompetence udledes af forskningens/ forskernes tilknytning til KU (se nærmere i § 1 i Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis, jf. bilag 9).

UVVU-systemet er lovhjemlet, og KU er dermed underlagt systemet på en sådan vis, at vi ikke gennem egne regler eller udvalg kan indskrænke UVVU's kompetence eller inden for UVVU's område fx sætte Praksisudvalget i stedet for.

Praksisudvalget ligger således oveni den lovhjemlede ordning, idet området for Praksisudvalget afgrænses negativt af UVVU's kompetence.

6. Retssikkerhed

Retssikkerhed i forvaltningen er én af grundpillerne i forholdet mellem stat og borger i Danmark. Universitetsbefolkningen ved KU er derfor omfattet af den retssikkerhed, som følger af, at de er ansatte eller indskrevet på en selvejende statsfinansieret institution, der skal efterleve retssamfundets krav om korrekt forvaltning.

Retssikkerheden betyder, at universitetsbefolkningen har en berettiget forventning om, at en række hensyn og garantier opfyldes i deres møde med KU gennem hele ansættelsesforholdet eller studieforløbet. Det vil sige, at KU skal overholde forvaltningslovgivningen, herunder persondataloven, og de tilhørende forvaltningsretlige retsgrundsætninger. I forhold til persondataloven skal det oplyses, at loven, som er en forholdsvis kompliceret størrelse, bl.a. regulerer forhold vedr. sagsoplysning og indeholder eksplicitte informationspligter i forhold til de registreredes rettigheder.

Nedenfor berøres kort 5 forhold i retssikkerheden. Der er på ingen måde tale om en udtømmende gennemgang. For en egentlig gennemgang af forvaltningslovgivning, herunder persondataloven, henvises til den juridiske litteratur på området¹.

For det første skal de behandles efter et princip om saglighed og ligebehandling. Princippet indebærer, at KU ikke må råde vilkårligt i administrationen af regler m.v. Der må med andre ord ikke være vilkårlige forskelle i håndhævelsen af rettigheder og pligter — altså ansatte i samme situationer skal behandles ens.

For det andet medfører retssikkerheden, at universitetsbefolkningen kun kan pålægges rettigheder og pligter, som KU har hjemmel til at pålægge. Når KU træffer en afgørelse, skal den derfor have hjemmel og være i overensstemmelse med de forvaltningsretlige grundsætninger.

Retssikkerheden medfører for det tredje, at indholdet af reglerne ved KU skal være klart og let tilgængeligt, og at det skal være muligt for den enkelte medarbejder eller studerende at orientere sig om sine rettigheder og pligter ved at læse de relevante regler.

For det fjerde er universitetsbefolkningen omfattet af en processuel retssikkerhed i og med, at universitetet skal udøve sin forvaltning i overensstemmelse med forvaltningsloven. Det betyder bl.a., at universitetets sagsbehandling skal værne om universitetsbefolkningens retssikkerhed ved at følge regler om partshøring, aktindsigt og begrundelsespligt m.v., ligesom KU har pligt til at orientere en medarbejder om en verserende sag, samt at eventuel klageadgang for en afgørelse skal oplyses.

KU's forvaltning er for det femte som udgangspunkt omfattet af det administrative rekursystem og forvaltningsafgørelser kan indbringes for Ombudsmanden eller undersøges af egen drift af Ombudsmanden.

¹ Peter Blume og Jens Kristiansen, Persondataret i ansættelsesforhold, 2011, Jon Andersen, Forvaltningsret, Sagsbehandling, Hjemmel, Prøvelse, 2010, Jens Garde, Carl Aage Nørgaard og Karsten Revsbech, Forvaltningsret, Sagsbehandling, 2007 og Jens Garde, Jørgen Albæk Jensen, Orla Friis Jensen, Helle Bødker Madsen og Karsten Revsbech, Forvaltningsret, Almindelige emner, 2009

6.1. Praksisudvalget og forvaltningslovgivningen

I forhold til de eksisterende regler om god videnskabelig praksis ved Københavns Universitet er retssikkerheden garanteret ved, at udvalget og eventuelle nedsatte ad-hoc udvalg skal følge forvaltningslovgivningens regler, jf. 11², jf. bilag 1. Enkelte steder i regelteksten for udvalget er enkelte principper fra denne lovgivning dog nævnt, jf. fx § 9 stk. 1 om sagens oplysning og § 10 stk.1 om begrundelsespligten, jf. bilag 9. I vejledningen til reglerne fremgår følgende om § 11 og udvalgets forhold til forvaltningslovgivningen:

"Reglerne er udformet således, at de ikke indeholder en gengivelse af de almindelige forvaltningsretlige regler for sagsbehandling. Dette beror på, at udvalget findes at høre under forvaltningslovgivningens anvendelsesområde, hvilket udtrykkeligt er anført i bestemmelsen i § 11. Forvaltningslovgivningen indeholder regler om inhabilitet, vejledning og repræsentation m.v., partens aktindsigt, partshøring, begrundelse m.v., klagevejledning, tavshedspligt m.v., og videregivelse af oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed. En gengivelse af forvaltningslovgivningens regelsæt er naturligvis ikke hensigtsmæssig i et regelsæt som det foreliggende."

Udvalgets efterlevelse af forvaltningslovgivningens regler burde være en garant for retssikkerheden.

Som udgangspunkt dækker reglerne hensyn til såvel klager som indklagede. Tildeling af partsstatus forudsætter væsentlig, individuel interesse i sagen – med en retlig funderet interesse i sagen. Derved får både klager og indklagede partstatus. Formålet med partsbegrebet er at sikre parternes retsstilling i forbindelse med sagens oplysning og forberedelse. I forvaltningsloven er der fastlagt en række bestemmelser som sikrer partens interesser, det drejer sig om § 8 partens ret til repræsentation, kap 4 om partsaktindsigt, kap 5 om partshøring, § 11 om udsættelse, §§ 22 – 24 begrundelsesreglerne og § 25 om klagevejledning.

Nedenfor i bilag 7 gennemgås udvalgets sagsbehandling og sagsoplysning

Der kan dog opstå tvivls- eller afgrænsningsforhold, der konkret skal tages stilling til. Det var bl.a. tilfældet i udvalgets behandling af en konkret sag, hvor der ikke umiddelbart kunne identificeres en klager. Det medførte en problematisk konstruktion med et *vidne*, hvor udvalget først sent i sagen behandling fik taget hånd om *vidnets* stilling og retssikkerhed.

Med baggrund i denne sag bør udvalget fremadrettet sikre, at udvise stor opmærksomhed med hensyn til at oplyse de involverede parter om deres retsstilling. Dette gælder især for personer, der ikke er direkte involveret i en sag som parter, men f.eks. bidrager ved at oplyse en sag som ”vidner”.

² § 11. har følgende ordlyd: "Forvaltningslovgivningens regler finder anvendelse på udvalg og ad-hoc udvalg og disses redegørelse.

6.2 Afgrænsning til ansættelsesretten

I forhold til ansættelsesretten skal det understreges, at Praksisudvalget ikke er en del af ledelsesstrengen. Udvalget har dermed ikke ansættelsesretlige kompetencer, jf. nedenfor under bilag 7. afsnit 5.

Det betyder, at en indstilling (afgørelse) fra udvalget ikke umiddelbart kan medføre personaleretlige sanktioner over for sagens parter.

En personaleretlig sanktion bliver først aktuel, såfremt rektor på baggrund af udvalgets redegørelse beslutter at rejse sagen evt. via den lokale ledelse overfor en medarbejder. Sker dette, skal sagen følge KU's ansættelsesretlige spilleregler.

6.3 Aktindsigt

Parternes adgang til sagens akter følger af forvaltningsloven kap. 4.

Tredjemand kan søge om aktindsigt efter regler i offentlighedsloven (OFL). KU finder, at sådanne anmodninger bør afvises med den begrundelse, at Praksisudvalgets sagsbehandling vedrører medarbejdernes videnskabelige praksis. Det er KU's opfattelse, at en medarbejders videnskabelige praksis er en integreret del af den pågældendes arbejde. Spørgsmål om videnskabelig praksis må således henføres til den pågældende medarbejders udførelse af sine arbejdsopgaver. Disse forhold indgår i konkrete personalesager og er dermed undtaget fra aktindsigt i henhold til OFL § 2, stk. 2.

7. Sagsbehandling og sagsoplysning

Indledningsvis kan det konstateres, at der i Praksisudvalgets levetid kun er truffet afgørelse i ni sager. Nr. 10 er under behandling. Herudover har Praksisudvalget afvist eller henvist til anden myndighed at behandle en række sager, som faldt uden for udvalgets kompetence.

Nedenfor følger en gennemgang af sagsbehandlingen i PU.

7.1 Praksisudvalgets opgaver³

Udvalget er nedsat i henhold til Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis. Udvalget har som en af sine opgaver at afgive indstilling om konkrete sager.

Inden man overvejer at videregive en sag til udvalget, bør man sikre sig, at sagen vedrører brud på god videnskabelig praksis, som ikke er så vidtgående, at der er tale om egentlig videnskabelig uredelighed. Sidstnævnte hører under Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU)⁴, som er placeret under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Hvis en sag bliver forelagt Praksisudvalget, og udvalget skønner, at sagen vedrører egentlig videnskabelig uredelighed, vil klager blive henvist til at tage sagen op over for UVVU.

Der er ikke nogen skarp grænse for, hvornår et brud på god videnskabelig praksis har karakter af egentlig videnskabelig uredelighed. Som tommelfingerregel kan man sige, at der foreligger videnskabelig uredelighed, hvis der er tale om forfalskning, fabrikering, plagiering og andre alvorlige brud på god videnskabelig praksis, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt (jfr. nærmere §§ 2-3 i bekendtgørelse af 28/6 2005 om UVVU)⁵.

7.2 Rejsning af sag

Praksisudvalget kan behandle sager, der indbringes ved klage eller ved henvendelse fra en person, som ønsker at blive rensset for verserende rygter. Endvidere kan rektor forelægge udvalget en sag, ligesom udvalget på eget initiativ kan tage sager af særlig betydning op.

I princippet kan hvem som helst indgive en klage, idet der ikke stilles krav om retlig interesse i sagen. En klage skal dog altid indgives skriftligt af en navngiven person. Udvalget kan ikke behandle anonyme klager, medmindre udvalget tager sagen op af egen drift.

En sag skal rejses inden rimelig tid efter, at det påklagede forhold er begået, og udvalget kan normalt ikke behandle klager over forhold, der er mere end fem år gamle. I sager om verserende rygter må forholdet ikke have været klager bekendt i mere end et halvt år.

³ bilag 7 afsnit 1 – afsnit 5 er en afskrift fra dokument udfærdiget af Praksisudvalget om sagsbehandlingen. Dokumentet kan ses på www.praksisudvalget.ku.dk/sagsbehandling/

⁴ Om afgrænsningen mellem Praksisudvalget og UVVU henvises til bilag 5

⁵ Jf. bilag 9

7.3 Afvisning af klager

Udvalget kan afvise at behandle en sag, hvis klagen findes åbenbart grundløs, eller hvis sagen ikke findes at have betydning for de formål, som udvalget skal varetage, dvs. sikring af god videnskabelig praksis.

Udvalget må som nævnt ikke behandle sager om uredelighed og skal derfor henvise klager til at tage sagen op over for et af de nationale uredelighedsudvalg (UVVU), hvis klagen efter sit indhold eller efter en konkret vurdering findes at rumme elementer af uredelighed.

7.4 Behandling af klager

- Når en klage modtages af Praksisudvalget, kvitterer sekretariatet for modtagelsen med orientering om udvalgets sagsbehandlingsprocedure. Klageren anmodes samtidig om at behandle sagen fortroligt, så længe den er under behandling i udvalget.
- Klagen med eventuelle bilag sendes af sekretariatet til udvalgets formand.
- Såfremt formanden skønner, at sagen kan realitetsbehandles, sendes klagen i den foreliggende form til den indklagede, der ligeledes orienteres om sagsbehandlingsproceduren og anmodes om at behandle sagen fortroligt, så længe den er under behandling i udvalget. Indklagede anmodes samtidig om at afgive sine kommentarer til klagen.
- Såfremt formanden finder det tvivlsomt, om sagen kan realitetsbehandles, forelægges spørgsmålet for udvalget. Udvalget kan dog henskyde behandlingen af spørgsmålet til et ad hoc-udvalg som nedenfor nævnt, idet sagsbehandlingen da berostilles, indtil udvalget har truffet endelig afgørelse herom.
- Behandles sagen, bestemmes høringsprocedurens nærmere omfang af behovet i den konkrete sag. Når indklagede har kommenteret klagen, forelægges kommentarerne for klageren, og ofte kan høringsproceduren afsluttes med indklagedes supplerende bemærkninger.
- Udvalget/formanden kan under høringsproceduren beslutte at anmode parterne om særskilt at kommentere bestemte spørgsmål, som parternes anbringender måtte give anledning til at undersøge nærmere.
- Samtidig med klagens fremsendelse til indklagede underrettes udvalget om klagen ved fremsendelse af kopi til medlemmerne, og udvalget holdes herefter løbende orienteret ved fremsendelse af kopi af parternes indlæg.
- Når formanden skønner, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, træffer udvalget beslutning om sagens videre behandling og evt. afgørelse.
- Udvalget kan herefter træffe afgørelse på det foreliggende grundlag eller beslutte at nedsætte et ad hoc-udvalg bestående af en eller flere sagkyndige personer, som har til opgave at vurdere sagen og herunder evt. foretage yderligere skridt til sagens oplysning.
- Ved nedsættelse af et ad hoc-udvalg orienteres parterne om dets sammensætning. Parterne kan herefter inden for en nærmere angiven frist afgive eventuelle bemærkninger til udvalgets sammensætning.
- Medmindre ad hoc-udvalget finder, at sagen bør afvises, udarbejdes en redegørelse, der sendes til sagens parter til kommentar, for så vidt angår de faktuelle oplysninger, som er

lagt til grund. Parternes eventuelle bemærkninger sendes til ad hoc-udvalget, der herefter afgiver en endelig redegørelse til udvalget med henblik på sagens afgørelse.

- Udvalget afslutter sagsbehandlingen med en begrundet stillingtagen til, hvorvidt det påklagede forhold er i strid med god videnskabelig praksis. Eventuelle afvigende standpunkter fra et mindretal anføres og begrundes.
- Udvalgets afgørelse sendes til rektor, den indklagede og klageren. Afgjorte sager omtales i udvalgets årsberetning i anonymiseret form.

7.5 Grundlaget for udvalgets afgørelse

Som det fremgår, kan udvalget kun tage stilling til spørgsmål om, hvorvidt et forhold er i strid med god videnskabelig praksis (bortset fra de ovennævnte tilfælde vedrørende egentlig videnskabelig uredelighed).

Grundlaget for udvalgets stilling er eksisterende – skrevne såvel som uskrevne – normer, standarder og kutyper.

Derimod kan udvalget ikke tage stilling til eventuelle personalemæssige reaktioner på konstaterede brud på god videnskabelig praksis, idet personaleretlige spørgsmål må behandles ad de sædvanlige kanaler. Dette gælder også behandling af spørgsmål om brud på tavshedspligt o. lign. personaleretlige forhold⁶.

Som det videre fremgår, undersøger udvalget selv de indbragte sager og har dermed ansvaret for at tilvejebringe alle relevante oplysninger i den enkelte sag. Udvalget kan herunder rekvirere alt relevant materiale og om fornødent anmode vedkommende institut om at beslaglægge bevismateriale.

Parterne kan lade sig bistå af bisiddere og herunder søge advokatbistand, såfremt de måtte ønske det.

7.6 Sagsoplysning

Som det fremgår af ovenstående gennemgang af sagsbehandlingen i PU, er det PU's opgave at sikre, at en sag er tilstrækkelig oplyst, til at udvalget kan træffe en materiel korrekt afgørelse af, om et forhold er i strid med god videnskabelig praksis.

Udvalget får typisk sine informationer ved høring af klager og indklagede. I den forbindelse har PU mulighed stille spørgsmål om særlige forhold, som udvalget gerne vil have belyst. PU kan også vælge at nedsætte et ad hoc-udvalg bestående af en eller flere sagkyndige personer, som har til opgave at vurdere sagen og evt. foretage yderligere skridt til sagens oplysning, eller udvalget kan rekvirere bistand fra sagkyndige på konsulentvilkår.

PU handler implicit på rektors vegne, når en sag skal oplyses. Det betyder reelt, at klager og indklagede skal bidrage til sagens oplysning. Begge kan vægre sig – men PU kan formelt via rektor og den tilhørende ledelsesstreng pålægge parterne at deltage.

Hidtil har PU i sager med en klager og en indklaget ikke haft vanskeligheder med at få parterne til at deltage i sagens oplysning. Kun en enkelt sag uden en reel klager har givet

⁶ Afgrænsningen til ansættelsesretten berøres også i afsnit 6.2

vanskeligheder. Her var det endvidere et problem at få det aktuelle fakultet til at deltage i sagsoplysningen.

Denne sag kan være udtryk for, at der er nogle såvel kulturelle som strukturelle problemer ved oplysning af sager om brud på god videnskabelig praksis. Der bør være klarhed i de administrative strukturer i form af de ledelses- og ansættelsesmæssige rettigheder og pligter i forbindelse med sager/mistanke om brud på god videnskabelig praksis. Ligesom det bør være en del af ledelseskulturen, at sager bringes frem i lyset, og at berettigede mistanker forfølges.

Så det må overvejes at forpligte den lokale ledelse til at bistå PU med at oplyse en eventuel sag herunder ved at benytte sine ledelsesmæssige beføjelser til at oplyse sagen.

8. Uafhængighed

PU betragter sig selv som et uafhængigt udvalg. Men organisatorisk fremstår udvalget som rektors udvalg.

I KU's vedtægt fremgår det i § 22, stk. 7, at "Rektor nedsætter et praksisudvalg for at fremme god videnskabelig praksis ved universitetet samt at skabe grundlag for rådgivning af rektor i sager herom. Rektor fastsætter nærmere regler om udvalget."

I reglerne for god videnskabelig praksis på KU, jf. bilag 9, har rektor følgende beføjelser

1. Rektor udpeger medlemmerne og suppleanter på baggrund af indstilling fra de akademiske råd
2. Rektor beslutter formand og næstformand
3. Rektor kan bede udvalget stille forslag om regler og vejledninger om god praksis
4. Rektor kan forelægge en sag for udvalget
5. Udvalget sender sin redegørelse til rektor, til den indklagede og til klageren.

Herudover finansierer rektor udvalgets virksomhed på baggrund af budgettering fra PU's sekretariat.

Af hensyn til Praksisudvalgets status som KU's øverste og suveræne organ til at behandle og afgøre sager om brud på god videnskabelig praksis bør det tydeliggøres og præciseres, at Praksisudvalget er uafhængigt af rektor i henseende til Praksisudvalgets virksomhed.

Praksisudvalget har naturligvis behov for rektors legitimitet i forbindelse med oplysning af sagerne og handler implicit på vegne af rektor, når en sag skal oplyses, jf. ovenfor under bilag 7 afsnit 6.

Men Praksisudvalgets uafhængighed bør klargøres. Dette kunne bl.a. ske ved en ændring af ovennævnte regler for god videnskabelig praksis på KU. F.eks. kunne Praksisudvalget selv udpege formand og næstformand. Ligesom § 5, stk. 3 i regelsættet kunne suppleres med en formulering, der tydeliggjorde og understregede uafhængigheden i Praksisudvalgets virksomhed, så bestemmelsen f.eks. kunne have følgende formulering: "Udvalget er uafhængig af rektor i forhold til sin virksomhed og træffer selv bestemmelse om tilrettelæggelsen af dets arbejde."

9. Regelsamling

9.1. Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis.

Københavns Universitets regler om god videnskabelig praksis
Vedttaget 11. april 2005; ændret 1. september 2007

Kap. 1. Almindelige bestemmelser

Formål

§ 1. Formålet med disse regler er at fremme god videnskabelig praksis ved Københavns Universitet samt at skabe grundlag for rådgivning af rektor i sager om god videnskabelig praksis.

Stk. 2. Reglerne angår forskning, der er udført eller udføres ved Københavns Universitet, som

er udført af forskere, der ved en given sags start er ansat ved Københavns Universitet, eller som danner grundlag for en grad givet ved Københavns Universitet.

Stk. 3. Sager, hvori der rejses spørgsmål om uredelighed, omfattes ikke, da disse indbringes for et af de statslige uredelighedsudvalg.

Grundlag

§ 2. Bedømmelsen af, om en praksis er i overensstemmelse med kravene til en god videnskabelig praksis, bygger især på de love og andre offentlige forskrifter, der gælder herom, vedtagelser fra forskningsråd eller andre bevilgende institutioner og fonde samt videnskabetiske kodekser fastsat af videnskabelige selskaber eller andre faglige grupper.

Hensyn

§ 3. God videnskabelig praksis kræver hensyntagen til bl.a.

- 1) forskningens uafhængighed og forskernes ytringsfrihed som nærmere anført nedenfor stk. 3,
- 2) de personer eller det objekt, som forskningen vedrører, eller som den får betydning for,
- 3) åbenhed om finansiering, dvs. om de økonomiske resurser, som danner grundlag for forskningsvirksomheden
- 4) oplysning om de personer, der som medforfattere eller på anden relevant måde har medvirket i forskningsvirksomheden og til opnåelse af det videnskabelige resultat,
- 5) korrekt formidling af forskningens resultater uden fordrejning eller vildledning om disses karakter og indhold,
- 6) åbenhed om eventuel tidligere publicering.

Stk. 2. Til god videnskabelig praksis kan endvidere høre, at forskeren – i overensstemmelse med Københavns Universitets værdigrundlag der siger at ”Forskningen udføres med ansvarlighed over for dens genstand, valget af metode samt anvendelsen af resultatet” – også redegør for sine overvejelser om konsekvenser af eller muligheder for anvendelse af de resultater, som forskningen har frembragt.

Stk. 3. Universitetet skal værne om sin forskningsfrihed og søge højeste niveau af videnskabelig standard og etik. Forskningsfrihed indebærer frihed til at vælge forskningsemne, frihed til at stille spørgsmål, frihed til at bestemme hvilket materiale og

hvilke metoder man vil benytte for at finde svar, og frihed til at fremlægge hypoteser, resultater og ræsonnementer offentligt. Universitetet skal sikre, at de forskningsstrategiske rammer, der fastlægges i udviklingskontrakten for universitetets virksomhed, ikke unødigt begrænser forskningsfriheden for den enkelte medarbejder. Universitetet skal sikre, at forskningsopgaver tilrettelægges og fordeles, så hver enkelt videnskabelig medarbejder så vidt muligt selv kan vælge forskningsemne. Endelig skal universitetet sikre faglig åbenhed i forskningsmiljøerne, således at mangfoldighed og gensidig kritik kan komme til fri udfoldelse.

Kap. 2. Praksisudvalget

Udvalget

§ 4. Rektor nedsætter et udvalg til behandling af spørgsmål om god videnskabelig praksis, betegnet Udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget).

Stk. 2. Som medlemmer kan udpeges professorer eller lektorer ved Københavns Universitet. Der udpeges ét medlem fra hvert af universitetets fakulteter. Der udpeges på tilsvarende måde en suppleant for hvert medlem. Medlemmer og suppleanter udpeges for en periode af 3 år. Genudpeging som medlem kan finde sted én gang.

Stk. 3. Rektor udpeger udvalgets medlemmer og suppleanter efter indstilling fra fakulteternes akademiske råd samt bestemmer, hvem der skal være formand og næstformand.

Stk. 4. Udvalget kan ved behandling af særlige spørgsmål supplere sig med én eller to personer, der repræsenterer særlig indsigt i et bestemt fagområde, jf. kap. 3.

Opgaver

§ 5. Udvalget har til opgave at

- 1) bidrage til at klargøre de eksisterende normer for god videnskabelig praksis,
- 2) tage initiativ til, at der foregår en drøftelse af normerne for god videnskabelig praksis,
- 3) afgive indstilling om konkrete sager, jf. nærmere kap. 3.

Stk. 2. Udvalget kan herudover – efter opdrag fra Rektor eller af egen drift – stille forslag om regler og vejledninger om god praksis.

Stk. 3. Udvalget træffer selv bestemmelse om tilrettelæggelsen af dets arbejde.

Stk. 4. Udvalget afgiver en årlig beretning om sin virksomhed.

Kap. 3. Sagsbehandling

Initiativ og frister

§ 6. En sag kan rejses for udvalget ved, at

- 1) en navngiven fysisk eller juridisk person indgiver en skriftlig klage,
- 2) rektor forelægger udvalget en sag,
- 3) udvalget på eget initiativ tager en sag af særlig betydning op,
- 4) en person, som ønsker at blive rensset for verserende rygter eller beskyldninger, anmoder udvalget herom.

Stk. 2. En sag skal rejses for udvalget inden rimelig tid efter, at den, der tager initiativ til sagen, har eller burde have haft de nødvendige forudsætninger for at starte sagen. En sag, der rejses efter stk. 1, nr. 1- 3, må ikke vedrøre forhold, der er mere end 5 år gamle, når sagen startes ved udvalget, og en sag, der rejses efter stk. 1, nr. 4, må ikke vedrøre rygter eller beskyldninger, som har været den pågældende bekendt i mere end 1/2 år, når udvalget anmodes om at behandle sagen. I særlige tilfælde kan udvalget se bort fra disse frister.

Afvisning

§ 7. Udvalget kan afvise at behandle en sag, hvis klagen findes åbenbart grundløs, eller hvis sagen ikke findes at have betydning for de formål, som udvalget skal varetage, jf. § 1.

§ 8. Hvis sagen angår et forhold, hvori der rejses spørgsmål om uredelighed, skal sagen afvises, da et sådan skal indbringes for et af de statslige uredelighedsudvalg. Hvis sagen behandles af en anden myndighed eller et andet organ, kan behandlingen stilles i bero, indtil afgørelse foreligger herfra. Udvalget vejleder forinden den, der har indbragt sagen for udvalget, herom. Udvalget kan vejlede den, der har taget initiativ til en sag for udvalget, om muligheden for at indbringe sagen for et uredelighedsudvalg.

Oplysning

§ 9. Udvalget sørger for, at sagen oplyses tilstrækkeligt. Udvalget kan indhente udtalelser fra sagkyndige.

Stk. 2. Udvalget kan til behandling af en sag etablere et ad hoc-udvalg af sagkyndige, hvori det fagområde, hvortil sagen hører, i særlig grad repræsenteres. Personer, som ikke er medlemmer af udvalget, kan indgå i ad hoc-udvalg. Et ad hoc-udvalg afgiver indstilling til udvalget. For ad hocudvalg gælder reglerne i § 10, stk. 1, 1. pkt., og stk. 3.

Redegørelse

§ 10. Udvalget afslutter sagsbehandlingen med en begrundet stillingtagen til, hvorvidt forholdet er i strid med god videnskabelig praksis. Sagsbehandlingen skal i almindelighed afsluttes inden 6 måneder, efter at sagen er rejst for udvalget.

Stk. 2. Udvalget sender sin redegørelse til rektor, til den indklagede og til klageren.

Stk. 3. Er der ikke enighed i udvalget, skal mindretallets standpunkt og begrundelse anføres.

Kap. 4. Ikrafttræden m.m.

§ 11. Forvaltningslovgivningens regler finder anvendelse på udvalg og ad-hoc udvalg og disses redegørelse.

§ 12. Reglerne træder i kraft den 1. januar 2005. Ændringerne i § 3, stk. 1 og 3, § 4, stk. 1, § 5, stk. 2 og

§ 12, stk. 2, træder i kraft den 1. september 2007.

Stk. 2. Udvalget afgiver efter behov en redegørelse til rektor om reglernes anvendelighed, herunder forslag til evt. justeringer.

Københavns Universitet

Rektor Linda Nielsen, den 11. april 2005

Rektor Ralf Hemmingsen, den 1. september 2007

Vedttaget 11. april 2005; ændret 1. september 2007

9.2. Forretningsorden for Udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget) ved Københavns Universitet

I henhold til beslutning på Praksisudvalgets møde den 5. marts 2008 fastsættes hermed en forretningsorden til brug for Udvalget vedr. god videnskabelig praksis (Praksisudvalget).

Konstitution

§ 1. Praksisudvalget (herefter benævnt Udvalget) består af en repræsentant for hvert af universitetets fakulteter. For hver repræsentant udpeges en suppleant.

Stk. 2. Som medlemmer og suppleanter kan kun udpeges professorer eller lektorer ved Københavns Universitet.

Stk. 3. Medlemmer og suppleanter udpeges for en funktionsperiode af 3 år. Genudpegnning som medlem kan kun finde sted én gang.

Stk. 4. Medlemmer og suppleanter udpeges af rektor efter indstilling fra fakulteternes dekaner og efter forudgående høring af fakulteternes akademiske råd.

Stk. 5. Rektor bestemmer, hvem der skal være formand og næstformand for udvalget.

Stk. 6. Udvalget sekretariatsbetjenes af universitetets fællesadministration. Udgifterne til udvalgets virksomhed afholdes over en af rektor meddelt bevilling til udvalget.

Sagkyndige udvalg m.v.

§ 2. Udvalget kan til brug for oplysning af en sag indhente udtalelser fra sagkyndige.

Stk. 2. Udvalget kan endvidere ved behandling af særlige spørgsmål nedsætte et sagkyndigt udvalg bestående enten af medlemmer/suppleanter fra udvalget selv, af personer uden for udvalget, eller med en blandet sammensætning af interne og eksterne medlemmer, som i alle tilfælde repræsenterer særlig indsigt i et bestemt fagområde.

Udvalget kan beslutte at tilforordne udvalgets formand som sekretær for det sagkyndige udvalg.

Møder

§ 3. Udvalget udøver sin virksomhed i møder, jf. dog § 4. Udvalget afholder mindst fire møder årligt.

Stk. 2. Indkaldelse til møderne udsendes elektronisk så vidt muligt med 8 dages varsel til medlemmerne, jf. dog stk. 4 og 5. Indkaldelsen ledsages af en dagsorden samt relevant bilagsmateriale.

Stk. 3. Ethvert medlem kan kræve punkter omfattet af udvalgets kompetence optaget på dagsordenen. Punkter, der ønskes optaget på dagsordenen, skal være formanden i hænde senest to uger før mødets afholdelse. Bilagsmateriale til sådanne punkter fremsendes så vidt muligt elektronisk samtidig til formanden.

Stk. 4. Formanden skal indkalde udvalget, når en tredjedel af udvalgets medlemmer elektronisk fremsætter begæring herom med angivelse af dagsorden. Mødet skal i så fald afholdes inden 14 dage efter formandens modtagelse af begæringen. Såfremt begæringen vedrører en sag med en tidsfrist, skal mødet afholdes inden for et tidsrum, der gør det muligt at behandle sagen rettidigt.

Stk. 5. Når forholdene gør det påkrævet eller den foreliggende sag er af særlig hastende karakter, kan formanden indkalde til ekstraordinære møder.

§ 4. Beslutning om behandling og afgørelse af enkeltsager træffes af udvalget på møder. Formanden ekspederer udvalgets beslutninger og er herunder beføjet til at foretage alle nødvendige skridt til sagernes oplysning og behandling i øvrigt.

Stk. 2. Mere rutineprægede sager kan med udvalgets tilslutning behandles skriftligt. Ligeledes kan formanden efter konkret vurdering lade enkeltsager behandle skriftligt, således f.eks. sager af hastende eller faktisk mindre kompliceret karakter.

Stk. 3. Sager, som efter stk. 2 behandles skriftligt, udsendes med syv dages svarfrist, med mindre forholdene tilsiger en kortere frist. Inden svarfristens udløb kan et medlem begære en sag behandlet på det først kommende møde i udvalget.

Offentlighed og tavshedspligt

§ 5. Udvalgets møder er lukkede.

Stk. 2. Udvalgets medlemmer har tavshedspligt med hensyn til behandlingen af personsager og sager, der i øvrigt er omfattet af lovgivningens bestemmelser om tavshedspligt.

§ 6. Udvalgets mødemateriale, herunder dagsordener og beslutningsreferater, gøres tilgængeligt for udvalgets medlemmer på universitetets mødeforum.

Stk. 2. Det godkendte referat fra udvalgets møde lægges på mødeforum hurtigst muligt efter mødets afholdelse. En kopi af referatet tilstilles rektor til orientering.

Stk. 3. Udvalgets formand orienterer rektor om verserende og afgjorte sager efter behov.

Stk. 4. Udvalget orienterer universitetets medarbejdere om udvalgets afgørelser og øvrige virksomhed gennem offentliggørelse af en årsberetning.

Stk. 5. Omtale af personsager i udvalgets årsberetning sker i anonymiseret form.

Beslutningsdygtighed

§ 7. Udvalget er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af det fastsatte antal medlemmer er til stede.

Stk. 2. Udvalgets møder ledes af formanden. I tilfælde af formandens forfald leder næstformanden mødet. Mødelederen træffer afgørelse i alle spørgsmål vedrørende mødernes ledelse. Sagerne behandles i mødet i den rækkefølge, hvori de er optaget på dagsordenen, medmindre formanden beslutter andet på mødet under godkendelse af dagsordenen.

Stk. 3. Udvalgets afgørelser træffes ved simpelt stemmeflertal blandt de tilstedeværende. Ved stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende.

Mødepligt, habilitet og suppleanter

§ 8. Medlemmerne har pligt til at deltage i udvalgets møder.

Stk. 2. Medlemmer, der er forhindret i at deltage i et møde, skal underrette formanden herom inden mødets afholdelse. Formanden træffer afgørelse om, hvorvidt der skal indkaldes en suppleant til det pågældende møde. Indkaldelse af suppleanter kan normalt kun finde sted ved medlemmers længere varende forfald.

Stk. 3. I beslutningsreferatet anføres for hvert enkelt møde, hvilke medlemmer der var til stede under hele mødet, henholdsvis under de enkelte dagsordenspunkter.

Stk. 4. Medlemmerne kan kun deltage i udvalgets afstemninger, når de personligt er til stede under disse, jf. dog sager, der behandles skriftligt efter reglerne i § 4.

Stk. 5. Medlemmer, suppleanter og andre, der er inhabile i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag, jf. Kap. 2 i Forvaltningsloven.

Stk. 6. Medlemmer, suppleanter og andre, der ved, de er inhabile, eller tror, de muligvis er det, har pligt til hurtigst muligt at informere formanden herom. Spørgsmålet om, hvorvidt en person er inhabil, afgøres – i de tilfælde, hvor dette ikke er evident – af formanden, der meddeler beslutning herom til personen.

Stk. 7. Hvis et medlem af udvalget mister sin valgbarhed, udtræder medlemmet af udvalget, og suppleanten indtræder i stedet for resten af valgperioden.

Stk. 8. Hvis et medlem får orlov i løbet af en valgperiode eller på grund af sygdom eller lignende er ude af stand til at deltage i udvalgets arbejde, bestemmer udvalget, om medlemmet skal udtræde for orlovsperioden eller for hele resten af valgperioden.

Stk. 9. Hvis et medlem udtræder efter reglerne i stk. 7 og 8, udpeger rektor suppleanten som nyt medlem; hvis ingen suppleant findes, udpeger rektor et nyt medlem efter reglerne i § 1.

Beslutningsreferat og udmøntning af udvalgets beslutninger

§ 9. Udvalgets beslutninger optages i et beslutningsreferat, der så vidt muligt udsendes elektronisk senest 14 dage efter mødet og forelægges til godkendelse. Godkendelse af referatet kan ske elektronisk. Ethvert medlem kan forlange sin afvigende mening optaget i referatet.

Stk. 2. Formanden ekspederer udvalgets beslutninger.

Udvalgets sagsbehandling

§ 10. Vedrørende udvalgets sagsbehandling henvises til de herom gældende bestemmelser i de for udvalget

gældende regler om god videnskabelig praksis (kap. 3. Sagsbehandling) med tilhørende vejledning (ad §§ 6-10). Derudover henvises til udvalgets hjemmeside, hvor der redegøres for udvalgets praksis mht. behandling af enkeltsager (link til Sagsbehandling).

Ikrafttrædelse og ændringer

§ 11. Forretningsordenen træder i kraft ved udvalgets vedtagelse.

Stk. 2. Ethvert medlem er forpligtet til at rette sig efter formandens afgørelse med hensyn til forståelsen af forretningsordenens bestemmelser.

Stk. 3. Forretningsordenen kan ændres af udvalget ved almindeligt flertal.

Stk. 4. Udvalgets forretningsorden tilstilles rektor.

Nærværende forretningsorden for Praksisudvalget ved Københavns Universitet træder i kraft den 5. marts 2008.

København, den 7. marts 2008

Carsten Henrichsen, formand

/Torben Rytter Kristensen, chefkonsulent

Bemærkninger

Udvalgets forretningsorden er fastsat på baggrund af det for udvalget gældende regelsæt, Københavns Universitets regler af 11. april 2005 om god videnskabelig praksis, med senere ændringer (herefter benævnt Regelsættet), de hertil hørende retningslinjer, Vejledning til regler for god videnskabelig praksis (herefter benævnt Retningslinjer) samt Standardforretningsordenen for Akademiske Råd ved Københavns Universitet (herefter benævnt Standardforretningsorden).

Ad § 1

Stk. 1-3, jfr. Regelsættet § 4, stk. 2.

Stk. 4-5, jfr. Regelsættet § 4, stk. 3. Det har hidtil været praksis, at Rektor udpeger repræsentanten fra JUR FAK som formand og overlader det til udvalget selv at vælge en næstformand blandt udvalgets medlemmer.

Ad § 2

Stk. 1, jfr. Regelsættet § 9.

Stk. 2, jfr. Regelsættet § 9, stk. 2, om nedsættelse af ad hoc-udvalg af sagkyndige, og § 4, stk. 4, hvorefter udvalget kan supplere sig med én eller to personer, der repræsenterer særlig indsigt i et bestemt fagområde. Vedr. krav til sagkundskab henvises til uddybende bemærkninger i Retningslinjer ad § 9.

Ad § 3

Jfr. Standardforretningsordenen § 2. Bestemmelsen i stk. 4 om, at ”en tredjedel af udvalgets medlemmer” kan begære udvalget indkaldt til møde, er ensbetydende med, at der kræves tilslutning hertil fra tre af udvalgets otte medlemmer.

Ad § 4

Jfr. Standardforretningsordenen § 3, som indeholder videregående bestemmelser om skriftlig behandling af visse sagstyper. Efter praksis afgiver formanden normalt en indstilling om sagernes afgørelse, ligesom væsentlige sagsbehandlingskridt normalt konfereres med næstformanden og i nogle tilfælde forelægges udvalget til orientering.

Stk. 2-3, jfr. Standardforretningsordenen § 3, stk. 2-3.

Ad § 5

Sml. Standardforretningsordenen § 4 (og 5), hvorefter de akademiske råd er undergivet princippet om mødeoffentlighed. Regelsættet indeholder ingen regler om mødeoffentlighed.

Ad § 6

Sml. Standardforretningsordenen § 5 om offentliggørelse af mødemateriale m.v. samt Regelsættet § 4, stk. 4, om afgivelse af en årsberetning. Bestemmelserne i stk. 2 og 3 om orientering af rektor gennem mødereferat og på anden vis er indsat under hensyn til udvalgets status som rådgivende for rektor, jfr. Regelsættet § 1, stk. 1.

Ad § 7

Jfr. Standardforretningsordenen § 6.

Ad § 8

Jfr. Standardforretningsordenen § 7 og praksis ved de akademiske råd mht. indkaldelse af suppleanter, der normalt finder sted ved repræsentanters længere varende forfald (jfr. stk. 2).

Ad § 9

Jfr. Standardforretningsordenen § 8.

Ad § 10

Standardforretningsordenen indeholder ingen bestemmelser om sagsbehandling.

Ad § 11

Jfr. Standardforretningsordenen § 9.

9.3. Bekendtgørelse nr. 306 af 20. april 2009 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

Bekendtgørelse om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed

I medfør af § 32, stk. 3, og § 33 i lov om forskningsrådgivning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1348 af 11. december 2008, fastsættes:

Kapitel 1

Formål, anvendelsesområde m.v.

§ 1. Til styrkelse af dansk forsknings troværdighed nedsætter ministeren for videnskab, teknologi og udvikling Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed. Udvalgene kan kun behandle sager vedrørende videnskabelig uredelighed, der har betydning for dansk forskning.

Stk. 2. Udvalgene består af tre udvalg, der tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder:

- 1) Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for sundhedsvidenskabelig forskning.
- 2) Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for natur-, teknologi- og produktionsvidenskabelig forskning.
- 3) Udvalget vedrørende videnskabelig uredelighed for kultur- og samfundsvidenskabelig forskning.

Stk. 3. Udvalgene afgør i forening den nærmere afgrænsning mellem de tre udvalg efter stk. 2. Afgrænsningen skal fremgå af forretningsordenen, jf. § 32, stk. 5, i lov om forskningsrådgivning m.v.

Stk. 4. Udvalgene kan behandle sager, hvor den indklagede er videnskabeligt uddannet inden for det forskningsområde, som det videnskabelige produkt, der klages over, vedrører, og som

- 1) har fået offentliggjort det videnskabelige produkt, der klages over, i Danmark,
- 2) har udarbejdet det videnskabelige produkt, der klages over, som led i sin ansættelse eller erhvervsvirksomhed i Danmark,
- 3) har fået eller har søgt tilskud fra danske offentlige myndigheder til udarbejdelsen af det videnskabelige produkt, der klages over, eller
- 4) har sin nærmeste tilknytning til Danmark i øvrigt.

Kapitel 2

Kompetenceområder

§ 2. Ved videnskabelig uredelighed forstås: Forfalskning, fabrikering, plagiering og andre alvorlige brud på god videnskabelig praksis, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskningsmæssige resultater. Omfattet af videnskabelig uredelighed er bl.a.:

- 1) Uoplyst konstruktion af data eller substitution med fiktive data.
- 2) Uoplyst selektiv eller skjult kassation af egne uønskede resultater.
- 3) Uoplyst usædvanlig og vildledende anvendelse af statistiske metoder.
- 4) Uoplyst ensidig eller forvredet fortolkning af egne resultater og konklusioner.
- 5) Plagiering af andres resultater eller publikationer.
- 6) Uretmæssig angivelse af forfatterrolle, titel eller arbejdssted.

7) Afgivelse af urigtige oplysninger om videnskabelige kvalifikationer.

§ 3. Udvalgene kan ikke behandle sager, der vedrører videnskabelige teoriers holdbarhed eller sandhed eller sager, der vedrører forskningskvaliteten af et videnskabeligt produkt.

Kapitel 3

Optagelse af sager til behandling

§ 4. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed skal behandle sager, der rejses ved anmeldelse, jf. dog stk. 2. Udvalgene kan også behandle sager, der rejses af en person, der ønsker at blive rensset for navngivne, anonyme eller kildebeskyttede påstande om videnskabelig uredelighed, under forudsætning af, at personen er videnskabeligt uddannet, jf. § 1, stk. 4, og at personen giver alle nødvendige oplysninger til brug for udvalgenes behandling af sagen, jf. § 12, stk. 3.

Stk. 2. Udvalgene kan afvise at behandle sager, hvor det på forhånd vurderes, at:

- 1) Sagen falder uden for udvalgenes kompetence.
- 2) Sagen må anses for åbenbart grundløs.
- 3) Omkostningerne ved sagens behandling ikke står i rimeligt forhold til dens betydning.

Stk. 3. Sager, der ikke optages til behandling af udvalgene, skal afvises senest 3 måneder efter udvalgenes modtagelse af sagen. I sager, der optages til behandling, skal udvalgene senest 3 måneder efter modtagelsen af sagen oplyse sagens parter om sagens forventede faser og forventet tidspunkt for afgivelse af en udtalelse, jf. § 13, stk. 1.

§ 5. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan behandle sager, hvor der klages over enkeltpersoner eller grupper af personer.

Stk. 2. I sager, hvor der klages over grupper af personer, kan udvalgene dog kun benytte sig af sine sanktionsbeføjelser, jf. § 15, stk. 1, hvis sagens opklaring fører til en afklaring af, til hvem adfærden efter § 2 kan henføres.

§ 6. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan behandle sager, hvor der klages over et skriftligt videnskabeligt produkt efter den indklagedes frivillige afgivelse deraf, jf. § 1, stk. 4.

Stk. 2. Udvalgene kan også behandle sager, hvor der klages over en ansøgning, der er indgivet med henblik på at søge tilskud fra offentlige forskningsbevillinger.

Kapitel 4

Struktur

§ 7. Hvert udvalg består ud over formanden, jf. § 32, stk. 2, i lov om forskningsrådgivning m.v., af 6 medlemmer samt et tilsvarende antal suppleanter, der kun kan indtræde ved medlemmernes forfald og for hele behandlingen af en sag. Medlemmer og suppleanter skal alle være anerkendte forskere, der tilsammen dækker alle videnskabelige forskningsområder, jf. § 32, stk. 3, i lov om forskningsrådgivning m.v.

Kapitel 5

Sagernes fordeling, beslutningsdygtighed og stemmeafgivelse

§ 8. Formanden fordele sagerne til behandling i de tre udvalg, jf. § 1, stk. 2.

Stk. 2. De enkelte udvalg træffer selv beslutning om, hvorvidt en sag skal optages til behandling eller på forhånd afvises, jf. § 4, stk. 2 og 3.

Stk. 3. Hvis det skønnes, at en sag vedrører mere end ét udvalgs kompetenceområde, kan det udvalg, hvortil det videnskabelige produkt, der klages over, primært vedrører, beslutte, at udvalgene skal træffe beslutning om sagen, herunder afgive udtalelse, i forening, jf. § 6.

Stk. 4. Er den indklagede en gruppe af personer, jf. § 5, stk. 1, kan beslutningen efter stk. 2 træffes af det udvalg, hvortil det videnskabelige produkt, der klages over, primært vedrører. Er henførelse ikke mulig, træffer formanden beslutning.

§ 9. Et udvalg er beslutningsdygtigt, når formanden og 4 medlemmer eller et tilsvarende antal suppleanter er til stede, jf. § 7.

Stk. 2. I sager, hvor flere udvalg træffer beslutning i forening, jf. § 8, stk. 3, er udvalgene kun beslutningsdygtige, hvis hvert udvalg selvstændigt opfylder kravet i stk. 1.

Stk. 3. Udvalgene skal i videst muligt omfang træffe beslutning i enighed. Kan enighed ikke opnås, træffes beslutning ved almindelig stemmeflerhed.

Stk. 4. Formanden træffer afgørelse i retlige spørgsmål og om udformningen af en konklusion.

Kapitel 6

Sagernes behandling

§ 10. Parterne i en sag, der er under behandling i Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, kan lade sig bistå af bisiddere.

§ 11. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan nedsætte ad hoc-udvalg uden beslutningskompetence til at bistå sig med forberedelsen af en sag. Et ad hoc-udvalg kan sammensættes med nogle af udvalgenes medlemmer, deres suppleanter og eksterne sagkyndige, der udpeges af udvalgene, idet der forinden skal foretages en selvstændig partshøring over den påtænkte sammensætning.

Stk. 2. Som led i sagsforberedelsen, jf. stk. 1, udarbejder ad hoc-udvalgene en redegørelse om sagens faktiske omstændigheder. Hvis der er udpeget eksterne sagkyndige til ad hoc-udvalgene, skal der foretages selvstændig partshøring over redegørelsen.

Stk. 3. Ad hoc-udvalgene sekretariatsbetjenes af udvalgenes sekretariat efter § 35, stk. 2, i lov om forskningsrådgivning m.v.

§ 12. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed skal som led i sagsbehandlingen fremskaffe alle nødvendige oplysninger for at kunne træffe beslutning på et tilstrækkelig oplyst grundlag.

Stk. 2. Udvalgene kan til brug for sagens oplysning indhente oplysninger fra den indklagede om den videnskabelige metode, der er anvendt ved udarbejdelsen af det videnskabelige produkt, der klages over, jf. § 6, stk. 1, hvis sådanne oplysninger ikke allerede er tilgængelige for udvalgene.

Stk. 3. Udvalgene skal i sager, der rejses af en person med henblik på renselse, jf. § 4, stk. 1, indhente en skriftlig redegørelse fra personen, med mindre udvalgene vurderer, at den fremsatte påstand om personens videnskabelige uredelighed er åbenbart grundløs.

Stk. 4. I sager, hvor der klages over grupper af personer, jf. § 5, stk. 2, kan udvalgene til brug for sagens oplysning indhente oplysninger fra de indklagede om de enkelte medlemmers bidrag til det samlede videnskabelige produkt, hvis sådanne oplysninger ikke allerede er tilgængelige for udvalgene.

Kapitel 7

Sagernes afslutning og mulighed for genoptagelse

§ 13. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed afslutter behandlingen af en sag ved at afgive en udtalelse. Udtalelsen skal bl.a. redegøre for:

- 1) En sagsfremstilling.

- 2) Udtalelser fra sagens parter.
- 3) Udvalgenes overvejelser.
- 4) Udvalgenes konklusion og i tilfælde af dissens, jf. stk. 2, hvor mange medlemmer eller deres suppleanter, der kan tilslutte sig konklusionen.

Stk. 2. I sager, hvor udvalgene træffer beslutning ved almindelig stemmeflerhed, jf. § 9, stk. 3, kan ethvert dissenterende medlem eller dennes suppleant kræve, at vedkommendes dissens fremgår af udtalelsen.

Stk. 3. I sager, hvor udvalgene forventer at udtrykke kritik af den indklagedes adfærd, jf. § 15, skal udvalgene høre denne over et udkast til udtalelse.

§ 14. Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed kan efter begæring genoptage en afsluttet sag, hvis der fremkommer væsentlige nye oplysninger, som hvis de havde foreligget under sagens behandling, må antages at kunne have ført til et andet udfald.

Kapitel 8

Sanktionsmuligheder

§ 15. I sager, hvor Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed konstaterer, at der foreligger videnskabelig uredelighed, afgiver udvalgene en udtalelse, hvori der udtrykkes kritik. Udvalgene kan samtidig:

- 1) Orienterer den indklagedes arbejdsgiver, hvis vedkommende er ansat som forsker.
- 2) Henstille, at det pågældende videnskabelige arbejde skal trækkes tilbage.
- 3) Orienterer vedkommende offentlige myndighed, som fører tilsyn med området.
- 4) Underrette tilskudsgiver, hvis der er tale om, at udvalgene har konstateret, at der foreligger videnskabelig uredelighed i en ansøgning om tilskud fra offentlige forskningsbevillinger, jf. § 6, stk. 2.
- 5) Foretage politianmeldelse, hvis der er tale om en strafbar lovovertrædelse.
- 6) Efter særlig anmodning fra en ansættelsesmyndighed udtale sig om graden af videnskabelig uredelighed.

Stk. 2. Udvalgene skal i sager efter stk. 1 udtale sig om graden af den konstaterede videnskabelige uredelighed og om dennes betydning for det videnskabelige budskab i det pågældende videnskabelige produkt.

Stk. 3. Udvalgene kan henlægge sager efter stk. 1, hvis udvalgene finder, at den konstaterede videnskabelige uredelighed kun har haft ringe betydning for det videnskabelige budskab i produktet.

Kapitel 9

Årsberetning

§ 16. Udvalgene offentliggør en årlig beretning om deres virksomhed. Beretningen skal bl.a. beskrive samtlige behandlede sager vedrørende videnskabelig uredelighed i ikkepersonhenførbart form.

Kapitel 10

Ikrafttræden m.v.

§ 17. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. maj 2009. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 1122 af 24. november 2008 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Stk. 2. Sager, der er indbragt for udvalgene inden den 1. december 2008 behandles efter bekendtgørelse nr. 668 af 28. juni 2005 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed.

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, den 20. april 2009

Helge Sander

/ Frej Sorento Dichmann

7. Praksisudvalgets medlemmer

Navn	Titel	Enhed
<u>Peter Sandøe, næstformand</u> 01-01-2007 (genudpeget 11-02-2010)	Professor	<u>Det Biovidenskabelige Fakultet (nu Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet)</u>
<u>Harald Severin Hansen</u> 01-01-2007 (genudpeget 11-02-2010)	Professor	<u>Det Farmaceutiske Fakultet (nu Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet)</u>
<u>Jan Riis Flor</u> 11-04-2005 (genudpeget 11-04-2008) Pr. 11-04-2011 afløst af <u>Klemens Kappel</u>	Lektor Lektor	<u>Det Humanistiske Fakultet</u> <u>Det Humanistiske Fakultet</u>
<u>Jens Schovsbo, formand</u> 01-08-2009	Professor	<u>Det Juridiske Fakultet</u>
<u>Michael Sørensen</u> 11-04-2011	Professor	<u>Det Naturvidenskabelige Fakultet (nu Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet)</u>
<u>Christian Hjorth-Andersen</u> (genudpeget den 09-08-2011)	Professor	<u>Det Samfundsvidenskabelige Fakultet</u>
<u>Niels Keiding, næstformand</u> 11-04-2005 (genudpeget 11-04-2008) Pr. 11-04-2011 afløst af <u>Michael Kjær</u>	Professor Professor	<u>Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet</u> <u>Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet</u>
<u>Kirsten Busch Nielsen</u> 01-01-2011	Professor	<u>Det Teologiske Fakultet</u>

Udvalgets medlemmer udpeges af rektor for en periode af 3 år. Genudpegning kan finde sted én gang, jf. § 3, stk. 2, i de for udvalget gældende regler.

Årsberetning 2011

Udvalget vedr. god videnskabelig praksis
(Praksisudvalget)

Københavns Universitet
Rektorsekretariatet
Nørregade 10, Postboks 2177
1017 København K